

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2,40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Dealului Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multamite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Aprecierea valorilor la noi.

De Octavian Goga.

Cu cât observi mai cu deamănuntul frământarea societății noastre, cu atât te convingi mai mult cât de șubrede sunt uneori temeiurile pe cari conștiința publică își edifică considerația ce acordă oamenilor cari ies la suprafață. Ți-se întâmplă de atâtea ori, că judecând cu cea mai desăvârșită obiectivitate ți-e imposibil să găsești cheia reputației unui om, pe care lumea l-a săltat sus de tot. Îl vezi stăpânul unei situații și nu-ți poți da seama în puterea căror atribuțiuni a ajuns acolo? Îi judeci faptele, îi cântărești vorbele, îi cercetezi trecutul și prezentul, îți înfringi toată patima ca să distingi clar, îi apreciezi cu o bunăvoință exagerată toate micile manifestări ale inteligenței, te faci bun ca să nu jignești, dulceag ca să nu indispui pe nimeni, le iei toate dela început și pe deasupra mai arunci în balanță întreagă iertarea ta evanghelică... E înzadar, rațiunea îți răspunde scurt și limpede: Dragul meu, nu înțeleg nimic...

După câte o astfel de analiză rămâi așa uluit, rătăcind cu mintea în sferele tulburi ale unor vagi combinații. Te stăpânește un fel de desgust, sufletul ți-se înmoaie în oboseală și melancolie. Ți-se pare, că în vârful turnului unei biserici, urcându-te cu mare greutate, ai dat de-un olog, pe deasupra și mut, mâncând cu poftă un codru de pâine Incremenești când îl vezi lăfăind așa vesel și-l întrebi fără să vrei: Cine, păcatele, te-a adus în spate până aici, cine te-a urcat pe trepte, doar cu cârjile tale neputincioase știu de bună seamă că n'ai venit, ce vrea cu tine capriciosul tău protector necunoscut la înălțimea asta, unde tu nu te poți mișca, fără primejdia de-a te prăbuși în fiecare clipă?... Tot mai multe întrebări chinuitoare te năpădesc, când mutul nu răspunde nimic, decât șade turcește și-și face digestia...

Căruia dintre noi nu i-s'a întâmplat în viață să ajungă prada unor asemeni gânduri, de câte ori soarta îl pune în fața cutărui fericit alintat de noroc? În astfel de clipe când vezi triumfând nedreptatea, fi-rește că te răsvrătești și potrivit firii tale cauți o reparație pentru sentimentul tău de echitate jignit. Revolta ta e străină de ori ce gând meschin și purcede din tendința sănătoasă de-a restabili ordinea morală tulburată prin menajarea nedreptății. Cu cât trece vremea însă, în suflet ți-se mai domolește acest avânt repulsiv, făcând loc unei dureroase resemnări filozofice. Îți dai seama cu încetul, că în alergarea asta nepotolită a vieții, chiotul vulgar al patimilor înecă adese glasul adevărului și că numai vremea, acest tribunal impla-

cabil, va putea lămuri în cursul ei odată și odată cărările dreptății...

De aceea mai faci și înghiți de multe ori, lăsându-i în plata domnului pe strășnicii triumfători ai norocului ieftin și brutal, cari mișună în fața ta... Răbdarea însă, ți-e pusă prea greu la încercare, când alături de proslăvirea neputinței vezi palmuirea realului merit, când deodată cu glori-ficarea mediocrității talentul e tras în noroi. În astfel de momente îți vine să arunci la o parte toate considerațiile mărunte cari ți-au impus tăcerea și dacă mai este în tine putere de-a te răsvrăti, să te ridici cu cea din urmă protestare pentru a apăra adevărul.

De câte ori n'am trecut și eu, ca și alții, prin această sbuciumare a sufletului? Cu deosebire în harta acestui an am văzut săvârșindu-se în publicistică actele celei mai strigătoare nedreptăți în aprecierea valorii unor oameni din viața noastră publică. M'am ferit însă să spun un cuvânt, fiindcă un sentiment de delicatete mă îndemna să nu mă apropiu de câmpul sterp, bătut de potopul injuriilor personale. Aș păstra și de aci înainte această tăcere, dacă n'aș vedea stăruința sistematică în calomnierea unui om, care prin întreg felul lui de-a fi e un intelectual chinuit de problemele înaintării neamului din care a răsărit și pe care îl slujește cu condeiul de vre-o două decenii. A tăcea mai departe în acest caz mi-se pare imoral, fiindcă aș contribui în mod tacit la falsificarea adevărului.

* *

Oameni călăuziți de patimă aruncă de vre-un an încoace într-o parte a presei dela noi cele mai triviale insulte la adresa scriitorului *Ilarie Chendi*. Mai alaltăieri d-nul Aurel C. Popovici, într'un articol din „Românul”, cu obișnuita-i grandetă olimpică îi asvârle o lopată de epitețe din bun senin și pe urma domniei sale alți pui de Jupiteri batjocorese în dragă voie pe neobiș-tul critic literar.

Negreșit că toate aceste injurii cu cât sunt mai tulburate cu atât îl lasă mai senin pe prietenul nostru. Cu liniștea lui de observator rafinat, cu ironia lui fină, cu eleganța de subtil analist, Chendi e în stare să lupte în zece fronturi deodată și să-și amutească adversarii. El n'are nici o lipsă de apărarea noastră și-mi dau seama dela început că probabil un zîmbet discret îi va juca pe buze când cetește aceste rînduri...

Dar aici se ridică o chestiune de ordin principiar, care trebuie să intereseze deo-

potrivă lumea noastră de bun simț. E u-surința nesocotită cu care se trece adese la noi peste oamenii de merit, pentru a menaj în acelaș timp cea mai crasă mediocritate. Cum adică? Se poate îngădui, ca în zilele noastre, în seceta asta nemiluită de personalități, când ignoranța se plimbă de atâtea ori în carul de triumf, în mintea unor oameni să se zămislească ideea, că un *Ilarie Chendi* trebuie aruncat de pe stânca tarpeică? Astăzi când celebritatea e așa de ieftină, când pomposul brevet de „frunțas” ți-l poți răscumpăra cu un toast despre „femeia română”, când abia te mai învârtești de „valorosi”, de „magnificenți” și de „ilustri” bărbați, dușmani de moarte ai sintaxei românești, un scriitor care cu fosforescența spiritului său aduce de două decenii o perpetuă infusiune de viață și inteligență în coloanele publicisticii noastre greoaie, trebuie lovit la mir cu parul, drept răsplată pentru atâta amar de suflet risipit pe drumuri?

Ți-e greu în adevăr să-ți mai stăpânești amărăciunea și să nu dai friu slobod patimei care ți-se ridică în fața atâtor altare de idoli falși, unde numai tămăia de bună mireasmă a inteligenței n'o simți arzând. Mă gândesc că din cea mai fragedă adolescență urmăresc aproape zi de zi alergarea acestui condei neodilmit, răsplătit cu atâta dărnicie de unii din ceata marilor noștri conducători de neam. Ar fi o bibliotecă întreagă dacă s'ar aduna nenumăratele articole literare, sociale, politice, iscălite, și neiscălite, cari au părăsit masa de scris a lui *I. Chendi* ca să facă educația cititorilor noștri. Câte probleme cari au fructificat gândirea, câte orientări culturale, câte îndrumări de ordin literar și artistic nu se desfac din munca vastă a acestui risipitor, care n'a avut o clipă de răgaz pentru sine. Cititorul inteligent a învățat din scrisul lui să aprecieze talentul adevăraților scriitori, să aleagă griul curat din pleava goală, să zimbească în fața multelor noastre neajunsuri sociale, să facă haz pe socoteala burtăverzimei ignorante și mai ales să se împotrivească din răspuțeri la toate orgiile prostiei omenești. Tineretul care i-a citit cărțile și a urmărit cu atenție scrisul lui a fost în mod firesc influențat de aceste credințe și e un adevăr necontestat că în munca de regenerare intelectuală a societății noastre opera literară a lui Chendi are un rol hotărîtor.

Adevărat, că în vremea asta cât a stat la masa de scris, înegrind cu slova lui mărunță nenumăratele file, scriitorul n'a putut să slujească și idealul de viață al celor mai mulți din triumfătorii noștri. Nu știu să aibă bani la bancă, să fi făcut rost de

vre-o moșie, să fie introdus în vre-un consiliu de administrație.... Nu. E și astăzi ajutor de bibliotecar la Academia română, unde se prezintă zilnic și-și face datoria cu o rară conștiință. Nu e nici membru onorar și nu posedă nici o decorație. În schimb însă are un condei și-o călmară. Atâta tot....

Și cu toate astea fie-mi îngăduit a crede că în capitalul de forță vie a intelectualității românești din Ardeal contribuțiile lui Chendi vor rămânea ca o reală bogăție și atunci când multe din ilustrările prezentului nostru sbuciumat se vor fi reîntors în primitoarea obscuritate.

În ori ce societate luminată ierarhia valorilor se croiește după măsura contribuției fiecăruia la acest capital de forță vie. De aceea ar trebui să înțeleagă toți oamenii orbiți de patimă, că talentele reale nu se pot desființa prin chiote ori cât de nesăbuite și că în măsura care progresează înaintarea culturală a societății noastre se modifică și normele de apreciere ale valorilor morale în conștiința publică.

Mă mângâi cu credința că zorii acestei regenerări sociale se anunță și cred că se apropie vremea când oamenii vor fi puși la locul lor. Pentru această premenire se desfășură de atâta vreme munca programatică a lui Ilarie Chendi. Se vede că pentru acest păcat are atâția dușmani, cari îi poartă Sâmbetele.

Adevărat, atunci se schimbă multe.

* * *

P. S. Acum când termin aceste rânduri cetesc în „Românul” un articol semnat de d. Alexandru Vaida: „Cerem răspuns dlui Goga”, în care mi-se pretind niscăi lămuriri asupra ziarului „Tribuna”. Se vede că e o neînțelegere la mijloc, fiindcă eu nu mă știu dator cu nici un răspuns. M'am achitat de această datorie într-o broșură de vre-o 100 de pagini și într'un volum de vre-o 300. Amândouă se găsesc la toate librăriile. Deocamdată sunt suficiente, așa cred.

I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Mețianu, membru de onoare al Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române din București. *Se anunță din București: La propunerea P. Sfințitului Arhiepiscop Ploieșteanu, Excelența Sa, Mitropolitul Mețianu, a fost proclamat membru de onoare al Societății.*

*

Câți Români locuiesc în Ungaria? Într'un ziar german găsim câteva date statistice oficiale despre rezultatele recensământului dela 31 Decembrie 1910.

Recensământul acesta oficial, care la 1900 constatase că numărul Românilor din țările de sub coroana sfântului Ștefan este de 2,798.571, constată azi că Românii în acești zece ani din urmă s'au sporit cu 268.309 suflete, ajungând cifra de 3,066.880.

După ținuturi, Românii locuiesc:	
Dincolo de Tisa	653.046
Banat	910.084
Între Tisa și Dunăre	1.456
Budapesta	1.402
Ardeal	1.499.558
Alte părți	2.334
Total	3.066.880

Sporul în acești zece ani este de 9.57%.

Numărul total al locuitorilor țării este 18 milioane 304.715, dintre cari Românii alcătuiesc a 6-a parte (16.75%).

Unguri sunt 8,516.597 (46.5%); Germani 2,215.090 (12.1%); Slovaci 2,099.658 (11.53%); Sârbi 498.819 (2.73%); Jidani 932.594 (5.09%). Românii, Slovacii, și Sârbii împreună alcătuiesc a 3-a parte a locuitorilor (13.01% sau 5,665.357).

În ce privește sporul în acești zece ani din urmă, coeficientul românesc de 9.57% este întrecut numai de Sârbi (13.9%), Evrei (12.3%) și Germani (10.85%).

Observăm din nou că aceste sânt date oficiale, favorabile elementului unguresc.

În realitate prin urmare, numărul Românilor din Ungaria trebuie să se apropie de 4 milioane.

*

Încă una. Știm că contele Khuen-Héderváry a adresat în chestia reformei electorale o circulară către corporațiunile ungurești de toate categoriile. Zi de zi, aproape, sosesc acum răspunsurile din toate colțurile țării. Răspunsurile aceste sunt identice și difer poate numai în formulare. Cel mai nou răspuns sosesce dela Liga culturală ungurească de dincolo de Dunăre. E de prisos să

mai spunem că și în răspunsul ei găsim stereotipele enfemisme șovine: asigurarea caracterului național unitar unguresc al statului, triumful ideii de stat și păstrarea, pentru toate timpurile, a situației de supremație politică pe seama Ungurilor. Înțelegem din nou că mentalitatea șovină e departe încă de-a se putea înălța până la adevăratele interese ale statului, până la concepțiile moderne asupra organizării și consolidării firești a unui stat polietic.

Nu e greu să prevedem că toate răspunsurile câte vor mai urma din partea corporațiilor ungurești, vor fi menite, ca și cele de până acum, să întărească intențiile păcătoase ale guvernului în ce privește reforma electorală. Și mai că nici nu ne mai vine în minte să ne întrebăm, că, pentru ce guvernul n'a adresat cerculara din chestiune și corporațiilor neungurești.

*

Demisia baronului Conrad — în Camera austriacă. În mijlocul unei încordate atențiuni, contele Stürgkh, primul-ministru al Austriei, a dat, în ședința de ieri a Reichsrath-ului, referindu-se la interpelarea deputatului Adler, următorul răspuns în chestia demisiei baronului Conrad:

— Dorese înainte de toate, să constat, în perfectă armonie de vederi cu ministrul de externe, că în baza constituției numai purtătorul coroanei poate să aibă deplina latitudine de a alege sau număi persoana care să prezideze marele stat major al armatei, ei și pe ceilalți înalți demnitari ai armatei. I-se cuvine acest drept în baza atribuției sale de supremul comandant al armatei. Terminând aceasta guvernul ține să constate că demisia baronului Conrad n'a fost cauzată de considerațiile diplomatice pretinse de ziare. Guvernul poate să declare că, bazele politicii externe a monarhiei nu s'au schimbat dela declarațiile ministrului de externe încoace, declarații făcute în ședințele delegațiilor din urmă. Există o perfectă armonie între factorii chemați să îndrumeze această politică și a fost o mare și neiertată necesităta amestecarea unui membru de seamă al dinastiei în valorile de senzație ale demisiei baronului Conrad. A fost o faptă neparlamentară și trebuie să desminte pe deputatul Adler și pe soții lui, când afirmă că asupra politicii tradiționale a guvernelor se exorcită o influență păgubitoare din partea unor cercuri de mare cădere politică. Trebuie să relievez în deosebi, că factorii chemați, atât în ce privește puterea armată a monarhiei, cât și situația ei externă, sunt de perfect acord în toate punctele. Relațiile noastre cu statele europene sunt azi la adăpost de orice influență turburătoare și actualmente în politica externă nu există nici un me-

Rudyard Kipling.

Mântuirea lui Pluffles.

Trad. de Vasile Stoica.

Cu un cuvânt apucase pe povârniș.

Doamna Hauksbee prinse acum prilejul. Singură se apucă de joc, știind înainte ce-o să zică lumea despre ea; și o făcu aceasta de dragul unei fetițe, pe care n'o văzuse niciodată. Era vorba, că în Octombrie o să vină logodnica lui Pluffles sub îngrijirea unei mătușe, și o să fie atunci nuntă.

Pe la începutul lui August i-se păru doamnei Hauksbee că a sosit vremea să înceapă. Cine călărește mult știe în ori ce clipă ce are de gând calul. O femeie pățită ca doamna Hauksbee, știe de asemenea cu siguranță, ce are să facă un băiat între anumite împrejurări — mai ales când îi ard călcăiele după femei de pânura doamnei Reiver. Și zicea ea, că Pluffles o să-și strice logodna, mai curînd sau mai târziu, fără nici o pricină — numai ea să fie pe plac doamnei Reiver, care în schimb are să-l țină ingenunchiat la picioarele sale, slugărindu-l, cât va afla de bine.

— Cunosc cu semnele treburilor ăstora — zicea ea.

Dacă nu le cunoștea ea, cine să le cunoască? Porni apoi să-l facă prizonier pe Pluffles chiar în fața tunurilor vrăjmașe. Tocmai cum făcuse doamna Cusak-Bremmil zmulgându-i pe Bremmil de dinaintea ochilor.

Lupta aceasta ciudată ținu șapte săptămâni. — noi o porecliserăm: „Răsboiul de șapte săptămâni” — și înainta încet din amândouă părțile

O descriere amănunțită ar umplea o carte întreagă, și tot n'ar fi deplină. Cine cunoaște lucrurile acestea, își poate închipui ușor amănuntele. A fost strașnică lupta — n'o să-i mai vie seamăn, cât va fi Jakko — iar prețul biruinței fu Pluffles. Spuneau unii lucruri necuviincioase despre doamna Hauksbee. Nu știau cu ce scop s'a apucat ea de jocul acesta. Doamna Reiver se lupta într-o câmpie pentru că-i era folositor Pluffles, mai mult însă pentru că ura pe dna Hauksbee și pentru că era vorba: care-i mai tare dintre ele?

Cu ce-și bătea capul Pluffles, nu știe nimeni. Multe idei la tot cazul n'avea, iar puținele, cari îi rătăceau prin cap, erau fumuri, nimic altceva.

— Trebuie îndreptat băiatul, — își zise dna Hauksbee; — iar singurul mijloc de a-l îndrepta e, să tratez bine cu el.

Până când i-se părea îndoielnic rezultatul, trata cu el, de par'că ar fi fost un bărbat din lumea mare, un bărbat pățit. Iar Pluffles tot mai mult se deslăsea de vechia-i stăpână și trecea de partea vrăjmașei, unde i-se dedită atâta cinste. Nu mai era trimis prin ploaie să caute trăsuri, nu i-se mai oferiau daruri, pe cari să nu le capete apoi, încetă și scurgerea pungei. Doamna Hauksbee îl ținea numai în căpăstru; iar după dresura din mâinile doamnei Reiver, observă el schimbarea.

Doamna Reiver îl desvătăse, de-a vorbi despre

sine, și-l făcuse să vorbească numai despre meritele ei.

Doamna Hauksbee a purces cu totul altfel. Și-i câștigă încrederea într'atâta, încât află întreagă povestea logodnicei despre care el ținea sus și tare, că a fost numai o „nebie copilărească”. Asta se întâmplă într-o după amiază în vreme ce lua ceaiul și povestea cum i-se părea lui mai vesel și mai atrăgător. Văzuse ea doamna Hauksbee o generație întreagă de băieți de acceția înmugurînd și înflorînd și prefăcându-se apoi în căpitani greci și în majori pântecoși!

După o prețuire mai moderată, caracterul doamnei Hauksbee avea douăzeci și trei de laturi. Unii spun, că mai multe. Începu să-i grăiască lui Pluffles, de par'că i-ar fi fost mamă și par'că între ei erau trei sute de ani, nu cincisprezece. Grăia cu un tremur gutural în glas, care avea un efect liniștitor, cu toate că, ce spunea, și de altfel era liniștitor. Stăruia mai ales asupra purtării lui nespus de neghioabe, ca să nu zică: josnice, și asupra îngustimei lui de vederi. Pluffles găngăvi ceva, că, vezi Doamne, „ca om de lume s'a lăsat pe judecata sa proprie”, iar asta-i deschise doamnei Hauksbee cale, pentru ce voia să mai spună încă. Dacă ar fi venit cuvintele acestea din partea altei femei, iar fi zdrobit pe bietul Pluffles. Așa însă, ciripitor și blând, cum i-le spunea doamna Hauksbee, îl făcură numai să se simtă slab și vinovat — ea și când ar fi într'un fel de biserică mai mare.

Se apucă apoi domol și cu gingășie, să scoată fumurile din el; precum scoatem balenele unei umbrelor, înainte de a-i pune pânză nouă. Ii spuse,

ment, care să ne poată determina pentru abandonarea politicii noastre pacifice tradiționale.

Din izvor oficios se anunță că primul ministru contele Khuen-Héderváry va răspunde, în aceeași chestie, interpelării contelui Apponyi, nu în ședința de azi a Camerii ungare cum am anunțat, ci abia Mercuri, săptămâna viitoare.

Consiliile comune ale miniștrilor. Eri a avut loc în Viena un consiliu de miniștri comun, participând conții Khuen-Héderváry și Stürgkh, cavalerul de Auffenberg ministrul de război, Hazai ministrul honvezimei și Georgi, ministrul Landwehr-ului. Din comentariile presei și din comunicatele oficioase, apare că miniștri au discutat modalitățile unei cât mai urgente adoptări a proiectelor militare din partea celor două parlamente. Proiectele vor suferi numai modificări necesitare, între cari reducerea serviciului gradelor dela trei la doi ani. S'a abandonat și proiectul unei sporiri a actualului contingent de recruți, înainte de ce proiectele militare să fie votate. Se spune că e dorința monarhului, ca proiectele militare să se voteze în redactarea lor actuală.

Un consiliu de miniștri comun va avea loc mâine, Duminecă, și în Budapesta. Se vor discuta „chestiunile economice încă pendente ale celor două state.” Au sosit la Budapesta din partea guvernului austriac contele Stürgkh, primul ministru, cavalerul Walesky, ministrul de finanțe, cavalerul Rössler, ministrul de comerț, Bräf, ministrul de domenii și Röll, ministrul căilor ferate.

Alegerile parlamentare din Croația. Eri s'au început în Croația de mult așteptatele noi alegeri pentru Sabor, menite să aducă o limpezire în grava criză ce se trăgăna din mila guvernului ungar mai bine de doi ani de zile. E de prisos să mai spunem că banul Tomasieci a aplicat aparatul celor mai negre terorizări și corupții pentru ca să-și justifice rămânerea într-o situație, pe care, cedând opiniei publice revoltate, ar fi trebuit de mult s'o părăsească. De pretutindeni sosesc știri revoltătoare, cari însă n'au penru noi cari cunoaștem deplin chipul cu care se respectă în Ungaria cele mai elementare libertăți constituționale, nimica nou. Înregistrăm numai că de data asta banul Tomasieci a reușit să scrie o pagină și mai urâtă în istoria Croației și că fără-delegile administrației croate au revoltat până și cercurile politice din Austria. În ședința de ieri a Reichsrat-ului deputatul Baljak a făcut o interpelare zugrăvind atrocitățile campaniei electorale și protestând împotriva amestecului tru-

pelor armatei comune în alegri. Faptul acesta ne dă în deajuns măsurile aplicate de banul Tomasieci. Sunt semne însă că în ciuda sforțărilor lui desperate, partidul banului, botezat cu atâta ciniam „partidul banului progresist”, nu va reuși să obțină majoritatea mandatelor și că coaliția croato-sârbă va eși triumfătoare din urne.

Până în clipa de față se cunoaște rezultatul din 59 de circumscripții. Guvernul a primit 18, coaliția tot atâtea mandate. Patru alegeri au fost suspendate, cu toate că majoritățile de voturi au fost date deja pentru candidații coaliției, ori poate tocmai pentru aceia. Partidul de drept a câștigat până acuma 14 mandate. În 11 circumscripții, rezultatele nu se cunosc însă. Se prevede că banul Tomasieci nu va isbuti să-și facă o majoritate pentru Sabor nici de data asta. Partidul guvernamental va obține cel mult 25—30 de mandate, în vreme ce opoziția va avea peste 60 de mandate.

Ședința Camerii. Camera deputaților a continuat discuția bugetului ministerului de culte. A fost viu comentat discursul guvernamentalului Kenedi Géza, care într'un discurs lung a făcut o critică cam reacționară a literaturii moderne.

La bugetul ministrului instrucțiunii publice a luat cuvântul și deputatul român V. Damian, criticând aspru guvernul. Cere mai mult ajutor pentru școlile confesionale ale naționalităților. Critică procedurile inspectorilor școlari, și cere reglementarea lor.

A urmat apoi kossuthistul Török Kálmán. Guvernul va fi nevoit să ceară o seurtă indemnitate, deoarece discuția bugetului nu se va putea termina până la 1 Ianuarie.

— Autonomia comunală a Cernăuțului. Din Cernăuți se anunță: Consiliul comunal al Cernăuțului este alarmat de tendința ce o manifestă comitetul țării de a lua sub administrația sa școlile primare din Cernăuți, a căror administrație depinde acum de primăria orașului.

Consiliul comunal vede în această tendință amenințarea autonomiei comunale și e decis să întreprindă o acțiune energetică pentru a împiedeca atacul ce se pregătește.

Dacă școlile primare vor intra sub administrația țării, comuna Cernăuți va fi trecută în rândurile orașelelor fără însemnătate, cari nu sunt în stare să îngrijască de cultivarea tinerețului.

Consiliul a protestat în contra tendinței comitetului țării și a decis în unanimitate să se

redacteze un memoriu care să fie înmănat ministrului președinte și celui de culte și instrucție.

O delegațiune, în frunte cu primarul Cernăuțului se va prezenta, dacă va fi nevoie, împăratului.

S'a decis ca delegațiunea, care va înmâna memoriul miniștrilor respectivi să fie condusă de deputații orașului, Grigorovici și Straucher.

Majestate!

*Majestate Impărate
Vino și ne fă dreptate!*

Sunt șapte ani impliniți de când guvernele Majestății Voastre din Ardeal și țara ungurească, străine tuturor naționalităților, dar cu deosebire Românilor, nu mai aprobă bursele din averile noastre părintești votate nepoților urmași ai falnicilor Români din fostul regiment al doilea de graniță. Sunt șapte ani de lacrimi și jale... O eternitate de chin îngrozitor și neagră mizerie pentru fiii celui mai credincios popor de sub sceptrul Majestății Voastre! Șapte ani de restricte pentru noi în lunga Voastră domnie!

Copii săraci ai nimănui am plecat an de an din văile și codrii noștri ce poartă bogății pentru străini și ne-am risipit cu speranța de un viitor fericit spre farurile de cultură și lumină ale apusului.

Și deși în lipsă și neajunsuri, flămânzi, goi și fără foc, ne-am adunat cu un zel laudabil, la toate universitățile din țară și străinătate, datorile față de studii și patrie spre mulțumirea superiorilor, spre bucuria celor aleși în fruntea fondurilor născădute și spre mândria părinților. Am muncit zi și noapte — nevoind să știm de grije și nevoi. — nădăjduind că, dacă nu astăzi cel puțin mâine, noianul suferințelor noastre o să aibă un sfârșit!

Așteptările noastre, durere, nici până astăzi nu s'au realizat!

Atotputernicii miniștri ai Majestății Voastre nu ne-au dat și nu voesc să ne dea ce-a fost și e al nostru, nu ne-au liquidat

ce crede ea despre el, despre judecata și cunoștințele lui; ce caraghios l'au făcut în ochii lumii isprăvile cu doamna Reiver; ce gata ar fi el, să-i facă acuma ei curte, dacă i-ar insufla cătuși de puțină nădejde de izbândă.

Îi spuse apoi, că lucrul cel mai bun e, să se însoare; și-i zugrăvi o icoană luminoasă — numai trandafiri și opal; ce fericită are să treacă de-a lungul vieții viitoare doamnă Pluffles, sprijinindu-se pe „judecata” și „experiența” unui bărbat, care n'are să-și facă nici o mustare. Cum a împăcat aceste două afirmații între ele, numai ea știe. Pluffles însă nu observă contradicția.

Era o cazanie desăvârșită — cu mult mai bună decum fac unii preoți — și se sfârșia cu câteva aluzii indusoase pare la tatăl și mama lui Pluffles și cu sfatul aceluia plin de înțelepciune să-și aducă mireasa și să se înunță.

Îi trimise și la plimbare, ca să se gândiască la cele auzite, Pluffles își suflă cu zgomot nasul, își ridică din civiștea și porni. Doamna Hauksbee izbueni

Ce gând avuse el cu logodna, numai doamna Reiver știa. Ea însă și-a păstrat taina până la moarte. Mi-se pare însă, că ar fi vrut s'o strice Pluffles, — drept omagiu la adresa ei.

În zilele ce urmară se mai învrednici Pluffles de câteva convorbiri cu doamna Hauksbee. Acela scop îl aveau toate. Destul că îl îndrumară pe calea cea dreaptă.

Doamna Hauksbee voia să-l aibă sub aripa ei până la sfârșit. De aceea nici nu-l lăsă, să se ducă la Bombay să se cunună.

— Numai Dumnezeu știe, ce se poate întâmpla pe drum — zicea ea. — Pluffles par'car avea așurisenia lui Reuben pe cap; India nu-i potrivită de loc pentru el.

Sosi în sfârșit și logodnica cu mătușe-sa; iar Pluffles, mai aducându-și în oare-oare orânduială treburile — și asta iarăși cu ajutorul doamnei Hauksbee, — ajunse om însurat.

Doamna Hauksbee seose un oftat de ușurare, când îi auzi pe amândoi zicând: „da”, și trecu mai departe.

Lui Pluffles îi dete sfatul să se întoarcă acasă în Anglia. Pluffles o ascultă, își dete dimisia din slujbă. Iar acum se va fi ocupând cu economia de vite prin niseai ogrăzi cu stoboarele verzi de pe acasă. Și eu cred, că bine face. Aici cu siguranță păția ceva.

De aceea dacă auziți pe unii vorbind mai urit, că de obicei, despre doamna Hauksbee, spuneți-le povestea lui Pluffles.

Paris.

(Sfârșit).

x Anton Petroff, succesorul Ioan Wonka, Timișoara-Cetate, str. Szilágyi 13. Atragem atenția On. public cetitor asupra inseratului firmei de mai sus din numărul nostru — care desface cele mai bune plane, ale diferitelor fabrici streine, renumite. Recomandăm această firmă ca demnă de încredere.

urmat respect
joacă ac
țional m
r putea-
n cari
și

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmeries, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling-, Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles-Drilling, Springer și Kierner, *revolvere, pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: RADÓ, Budapest, IV. r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

bursele nici după repetite cereri, căci sperau și speră că siliți de împrejurări, ajunși în imposibilitatea de a ne continua studiile, vom ceda și noi și părinții noștri din drepțurile scrise în legi și vom împărți avutul cu acei aduși de vânturi, cari se înhamă la carul tuturor guvernelor și la visul utopic al Ungariei mari. Dar se înșală rău!...

Noi suferim, ce-i drept, dar mai mult părinții noștri. Avutul strâns de o casă întreagă în cursul unei vieți l'am mâncat rind pe rind la studii; în urma noastră hambarele au rămas secate, din șuri s'a isprăvit nutrețul, vitele s'au rărit în grajduri și curtea a rămas pustie!

Dar sunt — și aceștia sunt cei mai mulți — și mai rău bătuti de soartă; în iubirea nețărmată de părinte, ca să nu suferă odorul lor, au împrumutat bani pe moșii și casă, și ne mai putând plăti camelele neomenesti ale băncilor uzuare, s'au trezit într-o bună dimineață cu executor și jandarmi în casă, iar acești monștri ai poporului le-au spus cu legea în mână că vin în numele Majestății Voastre și licitându-le tot avutul până la cămașa de pe spate, i-au aruncat cu nepăsare în mijlocul drumului, lăsându-i în grija Atotputerniciei și mila trecătorilor!

Și oare aceasta-i recunoștința pentru gloria ce au adus-o totdeauna armatei austriace moșii și strămoșii noștri? Oare aceasta-i răsplata pentru noi, pentru fiii acelor eroi din 48 pe cari mâna Majestății Voastre i-a învrednicit cu decorația unică în felul ei în întreaga monarhie „Für standhaftes Ausharren in den geschwonen Zeiten”?

Majestate! Poate nici când în vârtejul anilor Tăi oboșiți inima ta n'a suspinat mai adânc, durerea Ta n'a fost mai vie, lacrimile nu Ți-au inundat mai mult fața decât în acea clipă fatală, când Ți-s'a vestit că unicul Tău Fiu iubit e mort. Cu toată greutatea anilor Tăi ce Te apasă, cu toate loviturile grele ale sorții ce au atins inima Ta în decursul atâtor zeci de ani ai stăpânirii, e imposibil ca simțirea Ta să nu fie mișcată și acum, să nu fie veșnic trează la amintirea odorului Tău pierdut, ca ochii Tăi blânzi și oboșiți să nu se înroureze, iar gândul Tău învăluit în caldă dragoste de părinte să nu sboare în depărtările sinistre ale trecutului.

Și oare mamele și bunicele noastre, ai căror fii devotați tronului s'au jertfit pentru binele și apărarea casei domnitoare, să nu aibă aceeași inimă, să nu aibă aceleași simțiri, să nu aibă aceeași icoană vie a durerii? Ai lor bravi fii s'au stins cu durerea în suflet, pe câmpii străine fără ca suspinele lor să fi fost auzite, fără o mână alinătoare, fără o vorbă dulce, mângăitoare a bunei mame sau iubitei surori.

Anii n'au putut șterge jalea și plânsul din inimile lor măhnite de părinte, căci sângele ce a curs prin atâtea văi străine a avut și are un glas — „glasul mizeriei”.

În sufletele lor s'a strecurat durerea

fără margini... desnădejdea le-a făcut să plece capul într-o resemnare a sorții... și așa s'au stins.

Când am cetit în marea trecutului nostru istoric, — uitată poate de Majestatea Voastră, — vitejia fără seamăn a fiilor de pe valea Rodnei, cari și-au jertfit timp de un secol și mai bine sângele și avutul pentru tron și împărăție, ne-a săltat inima de bucurie în pieptul fraged de copil și zi de zi, cu noi deodată, a crescut entuziasmul și alipirea față de casa domnitoare și cei din jurul ei.

Dar astăzi... ni-se strînge inima de durere și suspine neîntrerupte curmă plânsul fără sfârșit, când simțim și vedem că și după atâtea sacrificii supraomenești suntem lăsați pradă șovinismului, jertfă celor mai necredincioși supuși — pe vremuri — ai Majestății Voastre.

Și până când?

Dacă nu-ți spune trecutul, Majestate, (coroana care au pus-o moșii noștri Habsburgilor) să ne protejezi și să ne resfeți, fie-Ți măcar milă ca de ori și care necăjit și oprește guvernele Măriei Voastre să se facă cu nedreptul stăpâne, cu scopuri meschine, pe averi străine.

Căci e păcat și neomenesc să se ia cu forța, sprijinit pe puterile altuia nu pe ale tale, munca de secol, învăluită în lacrimi și sânge, a unor oameni hotărâți mai bine să moară decât să trăiască lipsiți și despoiați de moștenirea ce le-au lăsat-o părinții.

Majestate! pe afară-s nori și vreme grea... Fă ca să putem fi, când s'ar delanțui furtuna, și noi vrednici de numele moșilor și strămoșilor noștri!

C. S.

Un nou despărțământ al Astrei.

CONVOCARE.

Însărcinat fiind ca delegat al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” cu organizarea nou înființându-lui despărțământ *Cincul-mare* constător din comunele aparținătoare la acest cerc pretorial: invit prin aceasta pe toți intelectualii și fruntașii din respectivele comune, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român, la adunarea de constituire a despărțământului *Cincul-mare* ce se va ținea Duminecă în 11 (24) Decembrie a. c. la 11 ore a. m. în sala școlii gr.or. române din Cincul-mare cu următoarea

ORDINE DE ZI

1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Inscrierea de membri. 4. Alegerea comitetului cercual. 5. Eventuale propuneri. 6. Verificarea procesului verbal și încheierea ședinței.

Agnita, 29 Noembrie (12 Dec.) 1911.

Ioachim Muntean,
protopop gr.-or. delegat al
comit. central.

Scrisori din Iași.

Activitatea Ligei Culturale. — Prelegerile dlui Eug. Lovinescu.

Liga culturală secția Iași condusă de președintele ei, P. S. S. Arhierul Nicodem Băcăoanul fază de activitate. Săptămâna trecută cimitetul li-fază de activitate. Săptămâna trecută cimitetul Ligei Culturale întrunindu-se în ședință plenară, a hotărât următoarele:

Să se amenajeze o sală pentru conferințe și șezători populare în locuința „Casei Românești de Cetire” situată în curtea bisericii Bărboi.

La sfârșitul fiecărei luni, în Aula Universității să se organizeze câte un festival cultural. În programul lui să intre și conferința unui domn profesor universitar. Primul festival s'a și fixat pentru ziua de 14 Decembrie ora 8 jum. seara.

Cancelaria Ligei din str. Săulescu 6, va fi deschisă în fiecare Marți, Joi și Sâmbătă dela 4 la 6 p. m. S'a numit un secretar ajutor în persoana dlui student C. Foca. Conducerea pe viitor a tuturor șezătorilor se dă în grija dlui avocat Al. Cuzin.

Dorin noului comitet al Ligei Culturale cea mai rodnică activitate.

D. Eugen Lovinescu, noul agregat la catedra de limba și literatura rom. de pe lângă facultatea de litere din Iași și-a deschis cursul inaugural Vineri în 25 Noembrie. D-sa a vorbit despre „Importanța criticii din punct de vedere științific și literar”. A asistat un public numeros; mulți studenți, mai puține studente, destui profesori, magistrați și ziaristi.

Conferința dlui Lovinescu pentru cea mai mare parte din public n'a fost o noutate; d-sa n'a făcut decât să recetească, vădit emoționat, articolele de polemică literară publicate în „Convorbiri literare”. Ne-a cetit și din volumele d-sale; era să ne cetească și din teza de doctorat.

Povestea picioarelor și a pântecelui fără cap — cât de simbolică expresie! — o cunoaștem mai de mult. Ura dlui Lovinescu îndreptată în contra vechilor bețivi și leneși, a arendașilor spoliatori, a cumetrelor neparfumate și a țărănilor... revoluționari, o pricepem. Ea intră în credințele superfine a unor concepțiuni literare cu totul nouă.

Dl Lovinescu vrea cu ardoarea omului superior, artă intelectualizată, fără contururi groșiere, fără expresii comune, fără motive banale, omești, o artă „cu pântec și cap”. Și vrea totuși — de sigur fiindcă e în Iași — o artă națională care să pornească din... nevoi și aspirațiuni naționale, cari să pecetuiască în universitatea credințelor literare cea din firea noastră specific românească... și nu vrea iarăși proprietari și arendași abuzivi, țărani leneși și bețivi, liște fără corset și frou-frou-uri la poale... și nu vrea iarăși să demarcheză lămurit existența unei literaturi românești, specific românești...

Dl Duliu Zamfirescu e cel mai năndru reprezentant al noului curent revizionist, d-sa abstractivul academician. Dl Sadoveanu... să ne mai lase în pace... miroase a acru și a iuft de ciubote.

Dl Nicolae Iorga — cine-i și piticul ăsta! — ...nici nu există pentru istoria noastră literară!! Volumașele sale, modestele sale volumașe, asupra Istoriei literaturii românești din secolii al 18 și al 19-lea nu poartă pecetea unor studii serioase științifice!

D-sa singur va inaugura aici eluși un curs mai științific (!!) asupra istoriei și tratării românești... un curs... bibliografic, să vorbi întâi despre Mihai Kogălniceanu și P. I. Amăhe Asachi; și știți pentru ce... pentru că frumusețea glas, caescu!

În sfârșit ce să mai spunea, Dl Lovinescu ne-a dovedit pentr

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de
pentru bărbați, copii

A'RAD

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

omo
prec
e a-i

domeniul literaturii cât și în domeniul mijloacelor de a ajunge profesor universitar, nu mai calcă pe... nisip! d-se pășeste victorios... pe cea mai albă marmoră de Carrara.

Corneliu Carp.

Chestiunea școlară în comit. Hunedoarei.

(Urmare).

La școlile de stat dezvoltarea e moderată, pe când la școlile comunale putem zice că e repede, pentru că dacă mai adaug la cele 23 școli comunale nouă pe cele 24 școli comunale gata dar încă nedeschise, azi sunt de fapt 47 școli comunale nouă în comitat, cari în decursul anului își încep activitatea. Luând aceasta în considerare rezultatul final s'ar putea stabili astfel, că în comitat sunt 268 școli elementare cu 400 puteri didactice, adică cu 71 școli și 74 puteri didactice mai puțin ca acum 5 ani. Dacă luăm însă în considerare că în decurs de 5 ani s'au sistat 134 școli gr.-or. și în locul acestora s'au ridicat într'un așa scurt timp 21 de școli și 47 comunale laolaltă 68 școli nouă, așa că numai 66 comune din acestea au rămas fără școală și e de sperat că în viitorii 5 ani și aceste 66 comune v'or dispune de școală corespunzătoare legilor. Așadar în decurs de 5 ani în a 6-a parte din comune s'a aranjat afacerea școlară. Jumătate din comune sunt neregulate din vina împrejurărilor vitrege. Dacă și pe mai departe vom înainta cu astfel de pași, în decurs de 15 ani, fără vre-o deosebită acțiune, chestiunea învățământului popular e deplin regulată în comitatul Hunedoarei. Însă sunt îngrijorat la tot cazul că dezvoltarea mai departe tot mai din pricina decăderii materiale crescândă a comunelor va fi împiedecată, așa că dacă nu se va angaja statul la regularea lor o generație va trece până se va putea aranja chestia învățământului popular. Pe terenul înființării grădinițelor de copii, se poate observa o dezvoltare frumoasă în cei 5 ani din urmă. Înainte de 5 ani am primit:

	In 1906.	In 1911.
Grădini de copii de stat	8	14
Grădini de copii comunale	1	1
De ale societății Emke	1	1
De ale societăților	2	2
Grădini de copii luterane	1	1
Asile stabile	4	6
Total	17	25

Numărul acestor școli de stat aproape s'a dublicat în ultimii 5 ani, ceea ce dovedește dezvoltare considerabilă. Sporul aici este de 8 școli nouă adică aceste școli s'au sporit cu o treime în ultimii 5 ani.

Cu bucurie și cu mare satisfacție sufletească am constatat în categoria de mijloc a învățământului popular, la înființarea școlilor civile, deși prin mari eforturi, rezultate atât de splendide în cât întrec ori ce închipuire. În decursul celor 5 ani am organizat școala de stat civilă de băieți din Brad, școala civilă de fete privată din Brad, școala civilă comună din Hunedoara și școala civilă de fete și băieți comună din Hațeg. Starea lor în cei 5 ani e următoarea:

	In 1906	In 1911
Școli civile de stat	2	3
Școli civile comunale	0	3
Școală civilă confesională	1	1
Școală civilă privată	1	1
Total	4	8

Prin urmare numărul școlilor civile s'au dublicat respective s'a urcat cu 100%. Ce rol însemnat joacă aceste școli civile din punct de vedere național maghiar, cultural și economic, aceasta ar putea-o spune mai bine acele orașe și comune în cari s'au înființat școlile din chestiune. Bradul și Hațegul au câștigat prin școlile

lor civile un colorit aproape unguresc mai ales în Brad ea contrabalansează esențial gimnaziul inferior gr.-or. român de acolo, care nici nu poate și nici nu vrea să se acomodeze ideii de stat național maghiar.

Nu va fi fără interes dacă voi spune în câteva cuvinte împrejurările în cari s'au înființat aceste școli. Organizarea școlii civile de băieți din Brad s'a făcut încă înainte de anii 90, încă sub guvernul lui Csáky. Dar după căderea lui Csáky afacerea a dispărut dela ordinea zilei. Îndată în 1906 am început acțiunea de organizare. Chestiunea a ajuns să se decidă în August 1907. Planul meu era ca și dela comună să cer ceva ajutor pentru scopul acesta însemnat. Am convocat deci reprezentanța comună, la a cărei ședință din 17 August și eu am luat parte. Într'un lung discurs le-am desfășurat scopul și folosul școlii, dar majoritatea membrilor reprezentanței de naționalitate români nici n'au voit să audă de o astfel de școală. Între contrarii planului s'au distins mai ales preoții gr.-or., profesorii și învățătorii din Brad. Protopopul din loc strimtorat fiind a fost aplicat spre jertfe materiale, dacă și statul va ridica în Brad ceva școală economică, — nici el însuși nu știa. Naționaliștii tulburați, cari își temeau existența gimnaziului lor inferior n'au respins numai propunerea mea ci și prim-oratorului lor.

De sine se înțelege că oratorii români toți au vorbit românește deși eu le eram de fapt oaspe, și dintre ei aproape toți știau ungurește. Multe excepționări și codituri ale lor, m'au scos din sărite, pe de altă parte și scopul sfânt mă îmbărbăta la luptă și când apoi au adus concluzul negativ, le-am declarat foarte hotărât și serios că și dacă nu dă comuna nici un ajutor totuși, fără învoirea reprezentanței, fac școală civilă în Brad. După aceasta, agitați, dar cu toate acestea în dispoziție de însufletire dimpreună cu membrii maghiari ai reprezentanței comunale ne-am retras în altă sală și acolo ne-am constituit în conferență în care am rugat pe participanți ca de acum să ne apucăm serios de ducerea la îndeplinire a planului care nu mai suferă nici o amânare. Acum într'adevăr m'am înduioșat. Am fost martorul unor scene înălțătoare demne de epoca lui Széchenyi. Ungurii prezenti așa zicând peste puterile lor materiale au oferit sacrificii pe altarul patriei. Pe lista de subscripție pornită în vre-o câteva clipe, s'au însemnat 5000 de coroane, minite să se cumpere teren pentru noua școală civilă de băieți care avea să se înființeze. Mai mult m'a impresionat scena aceea, când un biet scriitor comună, al cărui salariu anual nu poate fi mai mare de 800—1000 cor. a scris 50 cor. De sigur, suma aceasta e mai mare decât donația lui Széchenyi! M'au impresionat adânc acele câteva clipe de însufletire, pe cari le-am trăit între brații maghiari din Brad. Sub influența acestor scene am stat și atunci când i-am comunicat ministrului Apponyi cele întâmplate în Brad și când i-am arătat necesitatea înființării școlii civile. Emoționat a exclamat atunci însuși ministrul: „Între astfel de împrejurări, fac școala și fără buget votat!” Și a și făcut-o.

În Septembrie 1908 s'a deschis școala și azi funcționează trei clase. Se învață și limba latină, pe care o propune un profesor secundar specialist în materie. De activitatea școlii leg mari speranțe și cred că nu mă voi înșela în așteptările mele. Tot de atunci funcționează în Brad în mod binecuvântat și școala civilă de fete privată pe care am întemeiat-o eu.

S'a terminat și organizarea școlii civile comunale de băieți din Hațeg și a școlii civile comunale de fete din Hunedoara. Într'amândouă locurile mi-a reușit să câștig reprezentanța orașului, ca să aducă și ceva jertfe în folosul școlii. Au fost mulți cari s'au îndoit, dar viitorul mie mi-a dat dreptate. La propunerea mea s'a trimis o delegație la minister în chestia școlii din Hațeg. Ministerul s'a învoit la realizarea școlii și a acordat un ajutor mare de stat pentru susținerea ei. Școala din Hațeg am completat-o și eu școală

civilă de fete și amândouă să dezvoltă frumos, și actualul ministru Zichy a promis, că va contribui cu un ajutor de stat mai mare la aranjarea corespunzătoare a școlii.

Teologii din Blaj*).

În numărul din 13 Decembrie c. al „Tribunei” la rubrica informațiilor a apărut o notiță mai lungă cu titlul de mai sus. E vorba de puținul sprijin moral și material ce l'a dat publicul din Blaj frumoaselor prestații artistice dela concertul teologilor, ținut în zilele ultime. Cum s'a manifestat „un aristocratic dispreț” față de nobila lor năzuință, cum abia 2—3 familii blăjene au ținut să-și facă datoria etc.

„Tribuna”, firește, însoțește această știre cu un lung comentariu, spune adică motivul acestui „dispreț suveran neîngăduit” care ar fi „concepția greșită, medievală, despre creșterea preoției noastre, care este la Blaj. Amăsurat acestei „concepții greșite” teologul nu poate și nu e iertat să aibă nici o legătură cu cele lăunestice, e silit să trăiască o viață de asceți, etc.

E regretabil într'u adevăr puținul interes manifestat față de concertul teologilor. Și ce privește publicul din Blaj, știe Dumnezeu, dar eu cred că numai „aristocraticul dispreț” e la mijloc, pentru că după cât știu eu, nu e adevărat că eu privire la creșterea teologilor ar fi concepția celor mai mari atât de medievală, cum crede „Tribuna”.

Să vedem numai! Cine a oprit pe teologi să aibă ceva legături cu cele lăunestice? Cine a oprit pe teologi să comunice cu familiile din Blaj? Eu știu că superiorii seminarului cu cel mai larg liberalism permit unui teolog, ori când în timpul liber — să cerceteze familiile din Blaj. Eu știu că nici-când superiorii n'au oprit corespondența între teologi și fete, nici s'au scandalizat vreodată când au văzut vre-un teolog în societăți cinstite. Că partea cea mai mare a teologilor nu profită de acest larg liberalism al superiorilor, e adevărat — și cauzele se explică ușor: sunt durerosele experiențe făcute pe acest teren din partea multora, din timpuri mai vechi și mai nouă. E aristocraticul dispreț ce l'au întâmpinat de multe ori și care i-a făcut pe cei mai mulți să tragă consecințele, cari s'au resimțit și după aceea și se resimțesc și acum.

Da, e oprit teologilor să meargă la crășună până sunt în Blaj, asta e ușor de înțeles. E oprit să meargă din Seminar fără știrea superiorilor, pentru că, va concede ori-cine, ori-ce eventuale excese în privința aceasta se ascriu întreg corpului teologilor și în urma urmelor cad sub răspunderea superiorilor. E însă totuși ceva la mijloc. E neparticiparea teologilor la petrecerile dansante ce se aranjază în Blaj, care da, contribuie foarte mult la lipsa de viață socială între teologi și societatea din Blaj. Asta din cauza că la astfel de conveniri se leagă cunoștințele — astfel de conveniri sunt acomodate să rumpă părețele despărțitor de până acum și să nimicească acel „aristocratic dispreț”, firește, e vorba numai de oameni cuminți, pentru că cei nebuni, vor continua și pe mai departe cu „aristocraticul dispreț”. Cine nu-și aduce aminte, mă rog, de balul eladenstin, aranjat de câțiva nemeși ireponsabili din Sătmăr și de pe Murăș la serbările din Blaj de astăvară? Cum un grup de teologi, neîncăpând în sala dela balul „Asociațiunii” — și crezând că balul clandestin e succursală a balului Asociațiunii — neîmpiedecați de nimeni au intrat în sală, pentru ca să fie provocați brusc să iese afară de un „fruntaș” ireponsabil dela Șomente!

* Publicăm acest articol al părintelui S. Popa, deși tratează unele amănunte, cari nu vor interesa pe întreg publicul nostru cetitor. Chestia creșterii teologilor noștri, atât din Blaj, cât și din alte părți, este însă de o deosebită importanță, asupra căreia vom reveni mai pe larg.

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— de primul rang. —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
fotografiile vechi și noi în mărime naturală
expuneri de obiective speciale pentru interioruri
acatice, și lucrările aquarel și olei artistic executate
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

Astfel de nebuni, vor arăta și pe mai departe „aristocraticul dispreț” față de tot ce miroase a tămâie, pentru ca pe de altă parte să se căciulească înaintea preoților pentru lăfărie de clienți. Mulțămă Domnului, sunt însă în societatea noastră și elemente sănătoase și sunt, da sunt și în societatea din Blaj.

Și acum să revenim la concertul teologilor! Imi aduc aminte de concertul aranjat pe vremea prezidenției mele, cu concursul damelor din Blaj. Mulțămă unei reclame nemaipomenite — și a vestii lățite cam pe ascuns, că după concert foarte probabil să urmeze petrecere cu dans, la acel concert a participat un public imens, din Blaj și din provincie, până la cele mai îndepărtate locuri. Se înțelege, publicul s'a dus la ale sale fără pic de Ardeleană, pentru că n'a succes teologilor să aranjeze și dans. Bine înțeles superiorii și-au avut motivele lor: scandalul întâmplat acum câteva decenii la un bal de al teologilor și frica de repetiție a acelu scandal.

E întrebare însă: de ce să nu fie iertat a aranja un bal al teologilor sub inspirația cea mai severă a superiorilor? Cum s'ar putea accelera ajungerea scopurilor pentru cari se fac concertele teologilor — dacă aceste concerte ar fi urmate de dans! Oare oaspeții din provincie, cari își duc fetele la concertul teologilor, nu de aceea cheltuieste, ca să dea ocazia fetițelor lor să facă cunoștință cu teologii? Oare nu ar crește enorm numărul oaspeților, dacă s'ar da din nou viață balului teologilor?

E adevărat că autoteologii destulă vreme să ia parte la petreceri cu joc — în timpul vacanțelor. Dar — oare se poate asemăna rutina socială — ce și-o însușește un teolog la petrecerile de pe sate, cu aceea ce și-o poate însuși într'un centru cultural ca Blajul? Unde se poate da ocazie teologului să facă cunoștință cu societatea românească de pretutindeni? De bună seamă nu la petrecerile de pe sate, ci la petrecerile aranjate în centru, unde ca și acum câteva decenii (când duceau fetele la bal în ciubăr) s'ar aduna floarea societății românești de pretutindeni.

Deci prima condiție pentru schimbarea împrejurărilor e — reintroducerea balului teologilor. — Atunci desigur, nu s'ar mai auzi astfel de tânguiri, teologii din Blaj ar recâștiga rolul pierdut în viața socială a Blajului și la toată întâmplarea aceasta ar fi spre binele — și al teologilor și al societății din Blaj.

O libertate absolută, așa cum e la studenții altor facultăți, nu cred să o dorească cineva, pentru că atunci multe păcate ale altora s'ar pune în spatele teologilor și — a clerului peste tot. O libertate adevărată însă, care să țină seamă de calitatea de viitori servitori ai altarului și în aceeași vreme de viitori membri ai societății românești — a teologilor, aceasta e, ce trebuie să dorească toți, cari înțeleg situația și — cari — doresc din inimă, nu numai dela gură, îndreptarea înspre bine a lucrurilor.

Septimiu Popa.

Dr. Gheorghe Crăciun,

fost extern la spitalele din Paris, consultă pentru boalele urinare-sifilitice.

Injecții cu preparatul „Ehrlich 606”.

Temesvár Erzsébetváros,

Bégabalsor 5.

Confederațiunea balcanică.

— Un proiect de statut. —

Unul dintre protagoniștii cei mai însuflețiți ai confederației balcanice, d. Djelal Noury, directorul ziarului „Le Jeune-Turc” a elaborat un prea interesant proiect de statut al unei eventuale alianțe între statele din Balcani. Azi, când ideea confederației balcanice se menține la suprafață în Balcani și e discutată cu multă predilecție mai cu seamă în Belgrad, Sofia și Cetinje, credem să facem un plăcut serviciu cetitorilor noștri publicând la vale acest proiect de statut contemplat de cercurile tinerilor turci, căci vor putea, împreună cu noi, să-și câștige o orientare mai sigură asupra stărilor sufletești ce încep să se generalizeze în peninsula.

Proiectul de statut prezintă cu atât mai mult interes pentru noi, cu cât admittând chiar și numai o parțială realizare a lui, e de natură să înrăurească mult viitorul politicii mari a neamului nostru.

Iată punctele proiectului elaborat de d. Djelal Noury:

Art. 1. — Statele suverane al căror nume figurează în articolul următor s'au asociat într'o confederație politică, dar nu juridică, în scopul de-și păstra mai bine independența, autonomia, folosința și întrebuințarea suveranității lor, atât în lăuntru cât și în afară, cu excepția restricțiilor inerente ideii acestei confederații.

Fiecare membru al Confederației păstrează, în chip firesc, față de celelalte state, confederate sau nu, drepturile și datoriile sale internaționale.

Art. 2. — Face parte din Confederația orientală statele următoare: 1) Imperiul otoman cu Egiptul și Creta; 2) regatul României; 3) regatul Bulgariei; 4) regatul Greciei; 5) regatul Serbiei; 6) regatul Muntenegrului.

Art. 3. — Confederația are: 1) o putere legislativă; 2) o putere executivă; 3) o putere arbitrală sau judiciară.

Art. 4. — Puterea legislativă se exercită de Dieta Confederației. Toate statele au inițiativa propunerilor. Chestia voturilor va fi rezolvată printr'o înțelegere specială.

Această dietă se compune din plenipotențiarilor ai celor șase membri ai Confederației. Acești plenipotențiarilor vor fi în număr de... după cifra populațiilor respective ale fiecărui stat.

Sediul dietei este la Constantinopol.

Statutele organice ale dietei, precum și regulamentul său intern, vor fi elaborate, de comun acord, de autoritățile diplomatice ale statelor confederale.

Art. 5. — Puterea executivă se exercită de un comitet executiv cu sediul tot la Constantinopol și compus din doi delegați ai fiecărui stat.

Art. 6. — Puterea judiciară se exercită de o Curte arbitrară specială.

Regulamentul acestei Curți, precum și procedura pe care o va aplica, vor fi elaborate, de comun acord, de autoritățile diplomatice ale țărilor confederate.

Art. 7. — Se poate face apel împotriva deciziunilor acestui tribunal la Curtea dela Haga.

Art. 8. — Deciziunile definitive ale Curții arbitrară vor fi executorii. În cazul de nesupunere a unui stat la deciziunile Curților, celelalte țări confederate se vor uni pentru a face să se execute, prin toate mijloacele lor, această deciziune.

Un război declarat, în aceste condițiuni, de universitatea forțelor combinate ale Confederației membrului rebel, este licit și obligatoriu.

Art. 9. — Orice insubordonare din partea unui stat confederat la deciziunile valabile luate de dietă sau orice altă contravenție la stipulațiunile acestui pact vor fi pedepsite de Confederație și aceasta prin organul celorlalți membri coalițați.

Art. 10. — Confederația nu e sub hegemonia nici unuia din membrii săi. Toți confederații sunt egali.

Confederația n'are președinte.

Art. 11. — Confederația nu e sub protectoratul sau influența nici unei Puteri.

Art. 12. — Confederația poate să încheie înțelegeri și alianțe strict defensive cu celelalte Puteri.

Art. 13. — Dieta confederației poate să delege un ambasador extraordinar pe lângă Puteri străine în scopul de-a încheia una sau mai multe afaceri determinate.

Art. 14. — Membrii Confederației sunt aliați contra eventualității războiului. Ori-ce deciziune privitoare la războiu și la pace nu poate fi luată decât de dietă.

Toți membrii Confederației sunt dușmanii unei Puteri, care ar ataca pe vreunul dintr'înșii.

Confederația își interzice orice declarație de război ofensiv.

Membrii Confederației n'au nici un scop asupra teritoriului altor țări sau teritoriului vreunui din membri.

Art. 15. — Fiecare membru al Confederației se obligă să nu renunțe la regimul său reprezentativ și parlamentar.

Membrii se obligă de asemenea să nu deroge, în statele lor, la regula de egalitate perfectă între cetățenii lor, atât din punct de vedere al dreptului civil, cât și al dreptului civic și politic.

Art. 16. — Va avea loc o uniune vamală între statele confederate (după Zollverein-ul din 1815.)

Art. 17. — Diversele state confederate se angajează să facă, pentru moment, o reducere de 30 la sută în bugetele lor respective de război.

Se vor lua hotărâri în fiecare an de către dietă în privința sporirii sau scăderii înarmărilor.

Art. 18. — O convenție generală de retrădare va lega diversele state confederate.

Art. 19. — Domeniul Confederației va forma o uniune din punct de vedere al căilor ferate, al poștelor, telegrafelor, telefoanelor, sistemului monetar, al legislațiilor maritime și comerciale, al proprietății artistice, literare și industriale.

Art. 20. — Autoritățile diplomatice ale statelor confederate vor combina sfertările lor, pentru a încheia cu toate celelalte state tratate de arbitragii.

Art. 21. — Toate hotărârile luate de dietă vor fi ratificate până în cinci-sprezece zile de șefii respectivi ai statelor confederate și vor fi executorii cinci-sprezece zile după publicarea lor oficială.

Art. 22. — Capitulațiunile și celelalte servititudini cari derogă dela dreptul internațional european sunt abolite în domeniul Confederației.

Acest proiect e însoțit de note explicative. Remarcăm că României proiectul îi atribuie locul de onoare, îndată după Turcia.

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

în oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Decembrie n. 1911.

Aurel G. Popovici.

Nu arareori întâlnești în societate câte o femeie frumoasă, bine îmbrăcată, cu multe inele pe degete, cu brățare scumpe. O vezi învârtindu-se peste tot locul. Lumea îi sărută mâna, îi face complimente, îi dă toată considerația, o măgulește, o preamărește.

— Ce femeie distinsă, îți zici văzând-o, trebuie că e cultă, e de spirit, are calități sufletești superioare.

Și nu te mai saturi admirindu-o. Ba, în închipuirea ta generoasă, o încarci cu tot felul de însușiri supraomenești.

Ce se întâmplă, însă? Se întâmplă că odată, cine știe cum, o întâlnești pe ilustra doamnă în piață; cum-pără zarzavat dela chivuțe. Chivuțele, ca toate chivuțele, sunt gureșe, nu lasă din preț și mai sunt și obraznice: O insultă pe ilustra doamnă.

Tablou!!

Ilustra doamnă se înroșește, se face foc, își umflă gurile și tipă și strigă și sbiară de adună toată piața în jurul ei. Ilustra, spirituala și culta doamnă, scoate vorbe urite de pe buzele ei... adorate, cheamă polițiștii, își dă poalele peste cap și... leșină în brațele vreunui spectator.

La început te minunezi, pe urmă ai îndoieli, dar nu îți trebuie multă bătaie de cap ca să pornești dela locul cu pricina zimbând dumirii. Faci cercetări minuțioase, te informezi și... ce afli? Afli că ilustra, spirituala și culta ta doamnă, nu e nici spirituală, nici cultă și cu atât mai puțin ilustră. E o biată servitoare măritată cu om bogat, care o îmbracă și-i dă numele lui.

Te-au înșelat inelele și brățarele ei, te-a înșelat lumea cu considerația ei falsă.

Cam în aceeași situație se află d. A. C. Popovici față de publicul nostru românesc. După ce d-sa, în colaborare cu mai mulți tineri români, a redactat „Replica” și a trecut fericit peste graniță, a lăsat în urma lui o atmosferă extrem de binevoitoare pentru el. Toată lumea îl preamărea, îi aducea elogii exagerate și îl învăluia cu o considerație extraordinară. Cine ar fi îndrăsnit să lămurească ce se ascunde după acest ilustru nume: A. C. Popovici? Nimeni. Cine ar fi îndrăsnit să nu se plece în fața autorului cărții cu „Grossösterreich”? O carte nu tocmă originală, dar plină de un car de citații, cari îi dădeau o apraență distinsă.

Iată că a intervenit însă reintrarea dlui Popovici în publicistică, au intervenit dicuțiile cu d. Constantin Stere și noi am avut o... decepție. Era vorba de democrație și naționalism. D. Stere discuta calm, serios și mai pe sus de toate științificește, ca un savant și gânditor disciplinat ce este, d. Popovici tipa, se da peste cap și se arunca cu o furie inexplicabilă, manifestată prin răstălmăcirii și invective, prin o îngrozitoare oaste de semne de exclamație și de întrebare, etc. etc., asupra dlui Stere, care desigur a trebuit să curme orice discuție.

Cu toate aceste decepția lumii românești nu era atât de mare cu acest prilej, deoarece era și pe partea dlui Popovici o parte de adevăr.

Iată că au venit însă și discuțiile noastre din anul acesta. În aceste discuții d. Popovici și-a distrus el însuși întreagă aureola cu care l-a împodobit lumea dela noi, s'a dat de gol și s'a jertfit pe altarul propriei lui incapacități.

Cine nu și aduce aminte de nevrcoasele d-sale invective, injurii și calomnii la adresa dlui Il. Chendi? Cine nu și aduce aminte de ieșirile d-sale nebune împotriva ziarului nostru? Și ce să mai zicem de noile sale debandade din numerele mai nouă ale organului autorizat?! Ce să mai zicem despre un om pretins cult și cu capul limpede, care în numărul de astăzi al „Românului” scrie despre „Tribuna” ca despre „o fată pierdută”, „o mesalină”, care „și-a alcătuit un stafaj de băieți generoși, poeți și prozatori, ca să și mai refacă mișel virginitatea”? Ce să zicem? — Nimic. D. Popovici

ni-s'a prezentat și ni-se prezintă și acum întocmai ca ilustra doamnă despre care pomeneam. O discuție cu un astfel de om, care pe lângă manile lui extrem de semnificative mai e și un pornograf, este un desăvârșire imposibilă și absolut de neiertat pentru higiena opiniei noastre publice.

Il lăsăm, deci, să și debeatze mai departe cât va voi intortochierile lui stilistice, căci noi nu voim să ducem, cu descifrarea și comentarea lor, la Mărcuța, întreg publicul nostru cetitor.

Dacă am scris aceste rânduri, am făcut-o ca să lămurim cetitorii noștri asupra unui des și trist fenomen social dela noi. Unii se vor înduioșa disecându-l mai adânc, cei mai mulți vor judeca însă rece, căutând să și îmbogățească mintea cu o nouă experiență instructivă în domeniul acesta.

— **Se caută iscălituri...** Dela un tânăr universitar român primian următoarele rânduri:

„In sânul tinerimei universitare române din Cluj, Pesta și Viena se caută iscălituri pe o adresă îndreptată împotriva iubitelui nostru îndrumător Octavian Goga — și pentru dl Dr. Vasile Lucaciu.

Incerările aceste, sunt convins, vor fi tot atât de zadarnice în viitor, cum au fost și până acum. Tinerimea română nu poate să vazeze asupra unei polemici și, înainte de toate nu poate să l desaprobe pe dl Octavian Goga când își exercită dreptul de legitimă apărare.

Inercarea aceasta de-a aduna iscălituri împotriva celui mai curat reprezentant al generației noastre tinere — înscamnă a nu cunoaște sentimentele de cari este inspirată — și trebuie să fie inspirată — tinerimea universitară română și este de-adreptul o insultă la adresa acestei tinerimi...”

Noi n'avem nimic de adăugat.

Episcopul Caransebeșului la episcopul Hossu. Din Budapesta ni-se scrie: Starea sănătății Il. Sale Dr. Vasile Hossu, care petrece în sanatoriu din „Városmajor”, este multumitoare.

Eri, P. Sf. Sa Dr. Miron E. Cristea, episcopul gr. ort. al Caransebeșului, i-a făcut o vizită, felicitându-l la noua numire și dorindu-i grabnică însănătoșire.

Il. Sa Dr. V. Hossu a fost vizitat și de episcopii rom. cat. Csernoch dela Kalocsa și Balás dela Rozsnyó. Ministrul de culte contele Zichy în repetite rânduri a cerut informații despre starea sănătății distinsului prelat.

— **Scăderea populației evreiești în România.** Articolul publicat de distinsul profesor român dela universitatea din Iași, dl A. C. Cuza. — în numărul 264 al „Tribunei” a fost viu comentat în cercurile românești.

Expunerile clare și argumentația logică a distinsului economist politic au făcut impresie adâncă asupra tuturor celor cari au citit articolul.

— **Drept adaos la: „De vorbă cu d. Vaida”.** Informația „Vernesciadă” (?) din Nr.-ul 260 al „Românului”, desigur, a fost dictată la telefon de d. Vaida. Nebalanțatul deputat mă rugase întâia oară la Brașov, așa în trecut, să nu scriu nimic contra „Românului”. Văzând însă că am scris — l-a apucat un fel de spaimă care ia pe om cu cald cu rece și dând cu ochii de mine în București, în dreptul cafeului Bulevard, umilit s'a ținut după mine vre-o jumătate de ceas încercând toate mijloacele duioase și plângătoare, ca să mă facă, pentru a doua oară, să renunț de a mai scrie la „Tribuna”. Aceste rugă naive și lipsite de demnitate m'au lăsat mult mai rece decât un discurs al d-sale și mult mai rece decât iubirea d-sale pentru neam. Și când a spus: „ți oferim”... l-am oprit cu mâna și i-am zis: dle Vaida sunt grabit. L'am salutat pentru ultima oară și am plecat.

Psihologia se înțelege: D. Vaida bănuind căși nza de aceste milogeli ale d-sale, amintindu-le în publicitate, a căutat să le pareze dinainte prin informația în care zice că eu m'ași fi „făstăcit” de mutra d-sale și că mi-ar fi zis: „O canalie mai mult sau mai puțin nu hotărăște”...

Nu, nu! D. Vaida nu mi-a spus așa ceva, pentru că l-ași fi tratat la rindul meu și eu mai tranșant imediat și atunci ar fi avut de îndurat a treia umilire. — **Al. Vernescu.**

— **Alegere de protopop la Biserica-albă.** Cetim în „Progresul”:

„Alegerea de protopop al tractului Biserica-albă s'a săvârșit Marți, sub conducerea vrednicului protopop Traian Oprea din Verșeț, în ordine exemplară, alegându-se cu 34 voturi profesorul Dr. George Dragomir, (Caransebeș) contra 24 voturi date pentru barnicul preot Ion Murgu din Sasca-montană, iar 13 voturi (ale deputaților adhoc aleși în mod antistatutar) au fost respinse.

Vorbirea avântată a fruntașului nostru adv. Ion Micu Roșiu a făcut ca membrii sinodului prot. electoral să se despartă toți ca frații, cu gândul împăcat, că rezultatul acestei alegeri va fi spre binele bisericii și al neamului.

Condamnarea abuzurilor electorale. La alegerile din vara trecută, în cercul Dioșdului (com. Sălăgiu), candidatul justhist baronul Kemény a rămas în minoritate față de guvernamentalul Bay Lajos, în interesul căruia administrația a pus în lucrare toate mijloacele de corupție și terorizare. Prevăzând candidatul justhist soartea unei eventuale petiții, s'a mulțumit să denunțe tribunalului din Zălau pe notarul Rob László din Borla și câțiva tovarăși, cari au cumpărat voturile cu suma de 20—600 coroane pe seama candidatului guvernamental.

Dovedindu-se învinuirile aceste ca adevărate, tribunalul din Zălau l-a condamnat pe notarul Rob la 1 lună închisoare și 200 cor. amendă; pe primarul Varga Bálint din Szilágysszor la 1 lună închisoare și 200 cor. amendă; pe cărciumarul Friedmann Éliász din Coșeu la 2 săptămâni închisoare și 100 cor. amendă și pe primarul Mihaiu Opreș din Boșca-română la 1 săptămână închisoare și 60 cor. amendă.

Alți vre-o 20 alegători au fost condamnați la amenzi de câte 60 coroane, suspendându-se tuturor drepturile politice pe vreme de 3 ani!

— **Atentate contra domnitorilor.** Din Berlin se anunță că cu ocazia unei vânători a împăratului Wilhelm în Silepă s'ar fi încercat comiterea unui atentat. S'a găsit anume pe o cale ferată vicinală pe unde trebuia să treacă trenul regal un patron de dinamită. Nenoroicirea nu s'a întâmplat, căci împăratul a făcut drumul acesta în automobil. Aflându-se patronul nu s'a dat la început nici o atenție deosebită. Ancheta ce a urmat a constatat însă că dinamita a fost pusă cu scopul unui atentat.

O telegramă din Londra anunță, că în capitala Angliei se susține știrea despre atentatul săvârșit contra regelui George V cu prilejul încoronării din Delhi. Știrea ne fiind confirmată se crede că este o manoperă de bursă.

— **Arhiducele Ferdinand Henric.** Știrea despre abdicarea arhiducelui Ferdinand Henric din armată se desminte prin *Neuesten Nachrichten* din München. Adevărul e că Ferdinand Henric e în concediu de patru ani, cu învoirea prealabilă a monarhului. Arhiducele petrece la München pentru studiile de pictură ce le face acolo. Maj. Sa i-a prelungit concediul încă cu un an. Cât

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaúdvár.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

despre căsătoria lui Ferdinand Henric cu o fată din societatea münchenză, se afirmă că nu e nimic adevărat.

— **Concertul Corfescu în Sibiu.** Ni-se scrie din Sibiu: Marți în 19 Decembrie va avea loc în sala mare a Museului Asociațiunii concertul doamnei și a domnului Nicu Corfescu, cunoscuții artiști români.

— **Inel de divorț.** Și această inovație vine din America. O damă din înalta societate din Chicago, miss Mardane Parket, divorțând de bărbatul său, și-a comandat la un jiuvaeriu un inel deosebit ca înfățișare, pe care îl trase pe degetul mic al mâinei drepte. Apărind astfel în societate, a făcut mare senzație. Curioșilor, miss Marianne le-a răspuns:

— Asta-i inelul de divorț, care după cum vedeți, trebuie purtat așa.

Noutatea a prins. Giuvaerghiul primește mulțime de comenzi pentru inel de divorț. Inelul înseamnă de altfel pentru cel ce-l poartă libertate și dorința unei noi căsnicii.

— **Chelia.** Inzadar. Omul chel n'avea trecere nici la vechii Egipteni. Iar vanitatea omenească fiind întotdeauna, au încercat și ei să găsească un remediu contra cheliei. Folosiau cei drept peruci, dar totuși părul natural plăcea mai mult. Un învățat german a dat peste o rețetă a Egiptenilor care prescria pentru creșterea părului următorul amestec de unsoare de leu, de rechin, de crocodil, de șarpe, de pisică și de țap. Că folosea această rețetă, nu putem ști.

— **Noua operă a lui Gorki.** Din Petersburg se comunică, că marele scriitor rus Gorki va scoate de sub tipar la sfârșitul lui Ianuarie un nou volum de nuvele. Noua carte va apare în limba germană, și va conține douăzeci de bucăți scrise în formă de povestiri pentru copii. Titlul va fi „Povestiri din adevărata viață.”

— **Boala lui Rihard Straus.** Din Berlin se telegrafiază că marele compozitor Richard Straus, era să conducă un concert pentru 16 Decembrie în Berlin. Staus nu va merge însă la Berlin deoarece e grav bolnav. Zace în pat la Garnisch.

— **Duma și asasinarea lui Stolypin.** Din Petersburg se telegrafiază: Duma, terminând discuțiunea asupra declarațiunilor guvernului în chestia asasinării lui Stolypin, a trecut cu 141 voturi contra 101 la ordinea zilei, adoptând o

moțiune exprimând convingerea că guvernul va trage în judecată pe funcționarii vinovați și se va ocupa fără întârziere de reorganizarea din temelie a poliției politice.

— **Omor îngrozitor.** Negustorul Sauer dintr'un sat de lângă Frankfurt și-a omorât de desperare întreaga familie, soția și patru copii, sinucizându-se și el în urmă. Negustorul își perduse averea în niște afaceri, și de teamă că va ajunge în mizerie și-a omorât pe ai săi. Fapta aceasta bestială a săvârșit-o noaptea când toți dormeau. Și-a împușcat mai întâi soția apoi pe copii și în urmă a îndreptat revolverul asupra lui, luându-și viața. Dintre victime copilul cel mai mare, precum și tatăl au murit momentan, ceilalți se luptă cu moartea.

— **Barbaria unei spiritiste.** Bătrâna oloagă Rozalia Szücs din Seghedim se ocupa profesional cu spiritismul, înșelând pe oamenii creduli, cari plăteau bătrânei cu bani grei sfaturile și prorocile mediului. Mediul era o fată epileptică, Aques Bartok. Seansele le ținea noaptea în camera de lemne, unde se adunau vizitatorii. Bolnava fată apucată de accese îngâna cuvinte fără înțeles pe cari bătrâna le tâlmăcia vizitatorilor, în numele sufletelor evocate. Și făcea bani buniceși. Bătrâna ținea fata ascunsă în podul casei, făcându-o dispărută. Părinții fetei au înștiințat dispariția fetei la poliție care apoi a luat-o în căutare. După multe căutături zadarnice au aflat-o la vrăjitoare descoperind astfel și șarlataniile babei. Fata era învilită într-o ghebă în podul casei în stare de inconștiență. A fost transportată la spital. În urma multor chinuri ce a suferit la babă, boala i-s'a agravat, așa că acum e pe patul morții. Vrăjitoarea a fost deținută.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruia: Petru Simion, librar 20 bani; Nicolae Gavrea, paroh (Bendorf) 1 cor.; Ionel Vasile cală de librărie 20 b.; Nicolae Sora, casarul băncii „Poporul” (Săliște) 40 b.; Lazar Triteanu as. cons., Zeno și Leo Proca fiecare câte 20 b.; Dr. Ilie Iancu medic 1 cor.; Man Lungu, paroh (Reșinari) 50 bani; Dr. Alexandru Dragomir cand. de adv., Miorica Bujorica Popovici, câte 20 b.; Constantin Sava, inv. (Jina) soția sa Eulocia n. Vonica și copiii lor: Emilia, Constantin, Maria, Luca, Ilariu și Marina Cornelia cor. 2.

— **Strangulare pe scenă.** În orașul Jackson statul Georgia (America) execuțiile sunt la ordinea zilei. Poporul este datat la astfel de spectacole, cari îi fac de altcum multă plăcere. Acum de curind era să fie executat prin strangulare un negru. Lume multă la săvârșirea actului. O ploaie torențială împiedecă însă execuția. Se găsiră însă vre-o câțiva oameni, cari ridicară tribuna împreună cu furcile și o dădură în teatrul orașenesc așezând-o pe scenă. Lumea se îmbulzea nebună ca să capete loc. Sosi și călăul și termină operația în fața mulțimii, care privia cu sânge rece. La sfârșit, mulțimea a făcut ovații călăului.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii au mai dăruit: Demetriu Crăciun, primar, Ioan Munthiu, paroh, câte 20 bani, Cornel Muntean, notar 1 cor., toți din Carpeniș; Vasile Toșa, Roma Șuluțu, George Simplăcean, paroh (Cornuțel), câte 20 b.; Nicolae Chirciu, paroh (Almaș Săliște), soția sa Virginia n. Cențu și copiii lor Eugenia, Viorel, Cornelia și Aurel, 1 cor. și Daniil Urzieș, sodal cismar 20 bani. Starea fondului cor. 1237.43. Pentru prinos aduce calde mulțămite, în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din din Sibiu”: Vic. Tordășianu, prez.

x **O bucătărie bună** folosește pentru îmbunătățirea supelor, sosurilor și altor mâncări preparatul „Maggi”. În urma proprietăților gust admirabil, calitate bună și spor, e prețuit în tot locul. Mai ales în urma sporului: Câteva picături dau gust excelent. Nu ia însă gustul mâncărilor, ci din contră îl întărește. Ca ori și ce, are creșterea, astfel și acest preparat are să lupte cu multe falșificări. Cumpărați numai cel ce poartă numele „Maggi” și marca „stea”.

x **Adolf Nadler**, fabrică de orloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte orloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. La garanție pentru orloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x La expoziția internațională de construcții de fier și mașini din Budapesta a făcut mare senzație în toate cercurile de specialitate, motorul de olei brut „Robur”, expus de fabrica de motoare Landler Ödön Budapesta, VI. Lovag u. 2. Acționarea regulată și simplitatea fără pereche a acestui motor a atras atențiunea tuturor vizitatorilor și astfel cu drept cuvânt putem afirma, că dintre toate motoarele cu olei acesta e cel mai preferabil.

La această expoziție a fost distins cu medalia din partea statului, ceea ce întărește afirmația noastră despre calitățile nediscutabile ale motorului.

Leon Tolstol

177

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Bătrînul prinț se ocupă pe tot timpul lunei Iulie, cu planul unei noi grădini și a unui nou pavilion pentru slugi. Dar prințesa era neliniștită văzându-l cât de puțin dormea; în fiecare noapte părintele ei schimba patul din loc. Odată îl așeză în odă, altădată în galerie, de multe ori se culca îmbrăcat în fotoliul Voltaire ori pe divan, în salon ori în sufragerie. Lectura nu i-o mai făcea d-soara Bourienne, groomul Petruška. La 1 August sosi o a doua scrisoare dela prințul Andrei. În cea dintâi scrisoare, trimisă îndată după plecarea sa, el cerea cu umilintă iertare tatălui său, rugându-l să-i acorde iar iubirea lui. Bătrînul prinț îi răspuse cu blândețe și schimbă atitudinea sa față de d-soara Bourienne.

În a doua scrisoare, scrisă în preajma localității Vrtebsk, după ocuparea ei de francezi, el expuse în mod sumar situațiunea campaniei, adăugând și un plan, precum și proviziunile lui de viitor.

El prezentă tatălui său toate desavantajele pozițiunei, așa de aproape de teatrul rășboiului și asupra trecerei trupelor, sfătuiindu-i pe ai săi să plece la Moscova.

În ziua aceea, pe vremea mesei, Dessalle vorbea tocmai de șvonul care circula asupra intrării francezilor la Vrtebsk. Bătrînul prinț își aduse aminte de avertismentele fiului său.

— Am primit o scrisoare dela prințul Andrei, se adresă el prințesei Maria; tu n'ai citit-o?

— Nu, tată, răspuse ea, speriată.

Ea nici nu cunoștea existența acestei scrisori.

— Vorbește de rășboi, făcu prințul cu un zâmbet de dispreț, așa cum i-se întâmplase de câte ori se pomenea de campania din 1812.

— Scrisoarea aceasta trebuie să fie foarte interesantă observă Dessalles, prințul Andrei, fiind mai în măsură decât ori cime să cunoască starea de lucruri.

— Ah, foarte interesantă, făcu d-soara Bourienne.

— Adă-mi-o d-ta, îi zise bătrînul prinț; știi unde se află, pe măsură, sub „presse-papier”.

D-soara Bourienne se ridică, veselă și vioaie.

— Ba nu, strigă bătrînul prinț posomorindu-se; du-te tu, Mikhail Ivanovici...

Arhitectul ieși din odă, dar numai decât prințul Bolkonsky se uită cu neliniște în jurul său, își svârli șervetul pe masă și merse el însuși.

— O să-mi încurce toate celea... el nu știe cum să umble...

Prințesa Maria, Dessalle, d-soara Bourienne și chiar mieul Nicolae schimbă priviri între dânsii.

Bătrînul prinț, însoțit de arhitectul, se întoarse cu scrisoarea și cu planul pe cari le puse alături de farfuria sa, nedând nimănuia a le citi pe tot timpul dejunului.

Când trecură în salon el întinse scrisoarea prințesei Maria, spunându-i să citească cu glas tare, în vreme ce el se aplecă deasupra planului noului pavilion.

Când prințesa Maria sfârși de citit, Dessalle își permise să intrebe:

— Prințe, care e părerea d-voastră?

— Părerea mea? făcu moșneagul ca sculat din somn și fără a-și lua ochii de pe plan.

— Credeți oare că teatrul rășboiului se apropie?

— Ha! ha! ha!... teatrul rășboiului... Am afirmat și mențin că teatrul rășboiului este în Polonia, și că nici odată dușmanul nu va trece Niemenul.

Dessalle îl privi cu uimire pe prințul care vorbea de Niemen, când dușmanul trecuse deja Dnieperul.

— Când se va topi zăpada, inamicii se vor înmălmă în mlaștinile Poloniei.

— Dar, prințe, făcu cu timiditate Dessalle, în scrisoare e vorba de Vrtebsk.

— A! în scrisoare, da, da, da...

Chipul moșneagului se întunecă deodată.

— Da, adăogă el după o scurtă tăcere, îmi scrie că francezii au fost bătuti lângă un fluviu.

Dessalle își plecă capul.

— Prințul Andrei nu spune nimic de asta, șopti el.

— Nu scrie nimic de asta? Ei bine, doar n'am scos-o din capul meu.

Se făcu o lungă tăcere.

— Ei bine, Mikhail Ivanovici, exclamă deodată prințul arătând cu degetul planul clădirei; ia spune-mi, ce transformări ai de gând să faci?

Arhitectul se apropie de prințul și acesta, după ce discută cu dânsul, aruncă o privire mâniață asupra prințesei Maria și Dessalle, apoi se retrase în apartamentul său.

Prințesa Maria observă privirea tulbură și mirată cu care Dessalle îl urmărea pe moșneag. Ea fu izbită și de faptul că bătrînul prinț uitase scrisoarea fiului său în salon. Ea se temeă însă, nu numai să-l cerceteze pe Dessalle dar și să se gândească mai adânc la toate acestea.

(Va urma.)

Motorul „Robur” se poate aplica cu mare succes la tot felul de mașini agricole, industriale, mașini de treierat și mori așa că ne permitem să-l recomandăm în atenția On. public.

x Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mărgăritare, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pentru manșuri și pieptănat, casete pentru parfumuri, oglinzi pentru toaletă, tabachere, portigări, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chichlimbar, parfumuri veritabile franțuzești și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia Julius Hegedüs Arad, Piața Andrassy 15.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

ECONOMIE.

Recolta României în 1912. Cetim în ziarele din România: Serviciul statisticii generale din ministerul agriculturii și domeniilor constată că suprafața întinderilor cultivate cu grâu a fost, în 1911, de 1.930.092 hectare, adică cu 18.125 hectare mai puțin decât anul trecut. Producțiunea totală a fost anul acesta de 33.028.095 hectolitri contra 89.031.793 hectolitri ceea ce reprezintă șase milioane hectolitri mai puțin decât în 1910.

Producțiunea anului 1911, față de mijlocia celor cinci ani din urmă care a fost de 26.704.782 hectolitri, acuză unșor de șase milioane hectolitri în folosul anului 1911.

Producțiunea medie pe hectar a fost, anul acesta, de 17 hectolitri contra 20 hl. din anul trecut și de 14 hl. 15 media ultimilor 5 ani.

Recolta secarei a fost de 1.758.235 hectolitri, adică aproape de media ultimilor cinci ani, și cu 1 milion de hectolitri mai mică decât cea din anul trecut.

Producțiunea orzului a fost de 18 hectolitri, contra 10.345.932 hect. anul trecut și de 8.160.701 din perioada 1906—1911.

Producțiunea medie la hectar a fost anul acesta, de 17 hectolitri 8 anul trecut.

Ovăzul a dat 9.242.629 hectolitri, contra 10.447.623 hect. anul trecut și 8.232.781 hect. în perioada 1906—1911.

Recolta rapiței s'a ridicat aproape pe la jumătatea celei de anul recu, adică la 634.519 hect. contra 1.386.891 hect. în 1910.

Media la hectar a fost de 99 în 1911 și de 144 în 1910.

Intr'un cuvânt anul agricol 1911, fără a fi fost excelent, a fost foarte satisfăcător.

Astfel, reducând 10 milioane chintale grâu necesare consumației din țară, rămâne 16 milioane chintale în preț mediu de 17 lei, reprezintă o sumă de 272 milioane intrate în țară din recolta de grâu a anului 1911.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile a 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, însușirile cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o năvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretutindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cei mai de seamă scriitori născuți dincoace de Carpați, astăzi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” o e oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărgăritar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror soz și al cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrâns de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fratilor nostri Moși din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoasă limbă românească și cu multă putere ie limpezițe, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurându-ți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevarat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912 e neapărat Calendarul

„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile reușite ilustrațiuni și tipărit pe hârtie de lux. — Depozit general: Librăria Ig. Herz, București-România. — Prețul Cor. 1.50. — Se află de vânzare și la „Librăria Tribunei”. — Porto 20 fileri.

POȘTA REDACȚIEI.

Primum pentru d. Marșou următoarele:

Răspuns

Diui Iuliu Marșieu Creditor păgubit.

„Crezi d-ta, că e dovadă de bun simț să calomniezi pe acela care văzându-te te-a îmbrăcat și, chefulindu-ți salariul, te-a împrumutat în neamărate cazuri, fără să-i reîntorci banii?”

*Citii și eu epistola matale
In care te-ai făcut pe veci de ris
Și cu adâncă milă am suris
Văzând cum spumegi tot și cum faci bale.*

*Purtarea ta de altfel se explică,
Doar ești elev la școala lui Goldis,
Deci ori și ce-ai scornit tu, je m'en fiche,
Ori cine ori și ce ce-o vrea să zică.*

*Imi spui că tu mi-ai cheltuit salariul
Și, drace, tot tu ești cel păgubit! —
Se vede c'ai fost tare amețit
Și-ai scris belleaua ceea cu... paharul.*

*Deși ești doctor, nu știi românește;
Și treaz, tu nu ai scris nici un rind,
Dar nu mi-ar fi trecut cândva prin gând
Chiar beat să mi scriu așa de țigănește.*

*Tu ești iresponsabil, — și-ar fi bine
Să nu-ți răspund nimic la rîndul meu,
Dar totuși îți răspund un marș! și eu —
Sfârșind-o foarte repede cu tine!*

Al. Vernescu.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografie, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrassy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”).

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

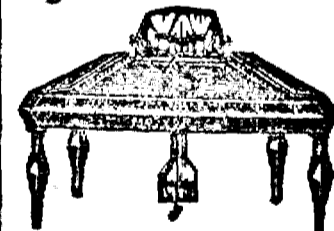
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

ȚIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot cânta și pe rate. — Gramofone cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplăt. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

ANUNȚ.

In cancelaria notarială din Feneș, (u. p. Zalatna) află aplicare 2 tineri versași în afacerile notariale pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Feneș, (u. p. Zalatna) la 7 Decembre 1911.

Traian Radu,
notar cere.

2 învățăcei

se primesc îndată în legătoria de cărți Iustin Ardelean, Arad, Str. Weitzer 13.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,
Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut totfelul de
intreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comande primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafenele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, pianse se trimit oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzută cu marca de scutire »S. Maria de Maria-
cell» pe care poporul le numește »Picături de Ma-
riacell, pentru stomac», de 30 de ani s'au între-
buințat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru
orice casă. — Picăturile acestea au efect năntrecut la
iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere-
de stomac, încuierea scaunului, sgîrciuri de cap și de

stomac, greață, amețelă, vomare, in-
somnie, colică, anemie, gălbănare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 160, și lă mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

BRÁDY K farmacie la »Regele Ungariei»
in VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FITTE ATENȚIE! la marca de scutire, care
reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la im-
pachetarea roșie și la subscriere, care este
copie chipului de pe lature și să respingeți
orice imitație.

Gine voiește
rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greciun & Voda
din Lugos,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Morun
pește sărat, în felii.
SOMN

mare în felii, precum și SOMN mic.
ȘTIUCĂ, DEVERICA mare, DE-
VERICA mic, CIORTAN.

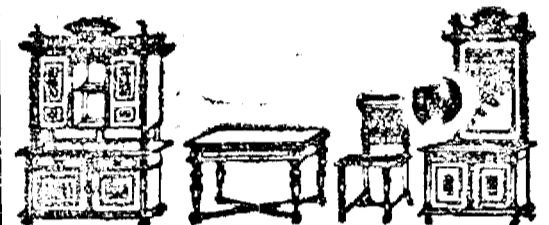
Au sosit la 8 Dec. un vagon din sovurile
de mai sus, pește sărat pe care am în
ceput să-l de-fac.

TARANKA
sărat, foarte frumos, per bute ori 100 kg.
à 70 cor. — Trimitem și la par-
culari fie prin postă fie ca marfă.

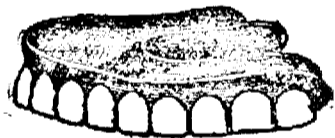
PETROVITS și PANTITS
Versocz, (Fő-tér.)

MAGAZIN DE MOBILE
Jean Réthi

templar artistic pentru cașicli și mobile, în
Sibiu N.-szeben, Elisaberg 20

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă liferare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Deserne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

Calendarul Național pe 1912

▼ întocmit de redacția foilor dela Orăștie, e calendarul care duce în casele
▼ Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet! El ne arată: ▼

MIHAI VITEAZUL intrând biruitor prin
poarta cetății dela Alba-Iulia, după ce a cucerit
Ardealul și ajungând acum el Domn și peste
acest colț de țară românească! — Apoi când, după
asta, a mers de a cucerit și Moldova, ajungând
a fi, pe-o vreme: **Domn al tuturor Româ-
nilor!** — Ne arată apoi pe:

TUDOR VLADIMIRESCU, eroul popo-
rului din Muntenia, când a alungat pe zbirii po-
porului din București și primește jurământul de
supunere al boierilor! Apoi în al doilea chip:
»Prinderea lui Tudor Vladimirescu» de către
mișcarea lui Turci, de-l duc și-l omoară:
Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material de cețit: povești, nuvele,
pozi, glume și povețe bune.

Tare interesantă e acea parte din »Calen-
darul Național», care ne arată feluritele scrisori
de pe fața pământului!

Văzut-ai vreodată scrisoare grecească? De asta
ai putut vedea mai ușor; dar grecească monu-
mentală și grecească lirikă? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la Cairo și
Alexandria).

Dar scrisoarea evreiască de rind? apoi evre-
iască zisă »Meruba» și cea zisă »hebraică», cu
puncte și fără puncte? și în urmă cea »rabi-
nică»? Nu le vei fi văzut.

Dar scrisoare turcească-arabă, ai văzut? E
foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea
Turcul care știe scrie, e deosebit printru ceilalți,
ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea »siriană» văzut-ai? E de tot
fină și încurcată. Mai aleasă și ca cea arabă!

Dar scrisoarea din Tibet, ce rățică și sprintenă.

Și-apoi de sigur n'ai văzut scrisoarea »san-
scrită», a vechilor Indieni, scrisoarea pe care ei
o numesc »scrisoarea zeilor», căci, zic ei, ar fi
cea mai desăvîrșită de pe lume!

Ori văzut-ai scrisoare »de icuri», în care în
litere nu este nici un fel de linie oabă ori
punct ori cerculețe sau alte cîrmituri, ci numai
icuri în 3 colțuri, așezate în toate formele! Și
tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzut-ai scrisoare de »hierogif»?
E cea mai grea scrisoare de pe lume! Cum
alfabetul nostru are 28-30 litere ca semne de
scris, scrisoarea de hierogife are vre-o 2000 de
semne sau »litere», pe cari trebuie să le știi de,
vrei să poți ceți cu scrisoarea asta!

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați,
tipărite aievea, în »Calendarul Național» de pe
1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori,
din fiecare 4-5 șre, iar din ciudatele hierogife
să dau două fețe întregi!

Prețul unui calendar 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, li să dau mai
ieftine, anume: **Pe bani gata**, dela 15 în sus
(când li-se trimite în pachete pe post) li-se soco-
tește calendarul în **numai 11 cr.** (22 fil.), având
însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, având a plăti pre-
țul lor după vînzare, il plătesc cu 13 cr. (26 fil.)
exemplarul și își plătesc și posta. Mai bine e:
a trimite banii înainte.

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le
plătesc cu câte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi
plătim și posta (câte 5 fil. de fiecare Calendar),
fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pa-
chet de postă închis și în forma asta posta nu
primește pachete neplătite.

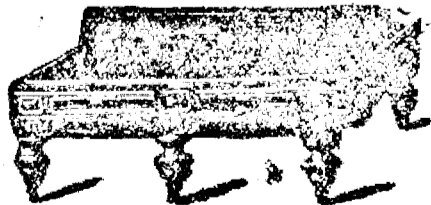
Trimiteți cereri și bani la

Administrația »Libertatea» în Orăștie (Szászváros).

Să afliă și la »Librăria Tribunei» in Arad.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și
uscat totfelul de biliarde, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

care se poate cumpăra la prăvălia
Singer Co.
societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m-am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapesta, Lajos-u. 141. III 19.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apeduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Telefon 982.

Balog Sándor,

carnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de carnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

O singură încercare vă poate convinge,

că pentru pregătirea

supei de carne

tabletele **MAGGI**

sunt cele mai bune și ieftine!

cu 5 fil. bucata.

Tableta vine dizolvată în 1/4 litru de apă fierbinte și dă un taler de supă de carne. — Se poate folosi și la supele de aluat, la îmbunătățirea gustului la supele false, pentru lungirea fierturii, la îmbunătățirea sosului și lângă friptură etc.

Sunt veritabile numai cele provăzute cu numele „MAGGI” și marca „stea”

MOTOARE

ȘI LOCOMOBILE
cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă

Condiții convenabile de plată!

Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Cafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 150
Portorico 1/2	170
Cuba 1/2	170
lava aur	170

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 170
Calitate fină 1/2	2—
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chlgr.	240

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 250
Tea de Congo 1/2	3—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	5—
Tea imperială foarte fină 1/2	6—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	7—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chlgr.	—75

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 170
1 litru rum fin de Brazilia	220
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	330

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.
(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
ARAD, József főherceg-ut Nr. 3.
în edificiul băncii „Arad-Csánádi Takarékpénztár”.
Nr. telefonului 809.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucru trupești sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucruile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și gira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În oeeace privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și Institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár.

Széchenyi-u. (lingă biserica călug).
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Numărul telefonului 26.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegeye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trottoarelor.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI”.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1896.

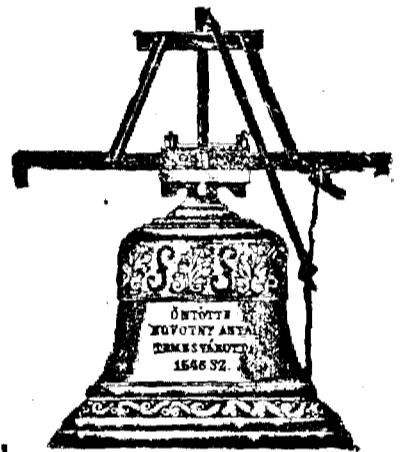

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis!

In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratulul Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

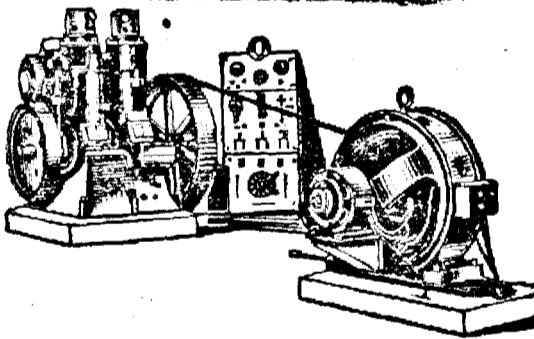
Zilnic taraf de țigani, de primul rang. In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distincă stimă: **Augustin Csermák,**
hoteller.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei b ut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptru benzolă, gaz și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Aspicile inginerilor și preliminarile de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,
Forray-utca 2.

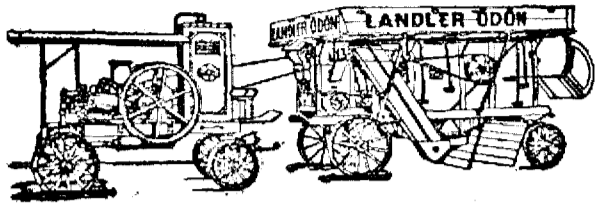
Postavuri de re-
verenzi-, brîuri
preoțești-, roșii,
vănate și negre.

Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit **noutățile de toamnă și de iarnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane, batisturi, — ciorapi împlețiți în temniță — și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată
magazie în articli
pentru sfintele
biserici și preoți.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural
 în urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
 având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale
 și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
 Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc
 la cunoștința on. public din loc și pro-
 vincie, că au sosit noi transporturi de
 articole sudice și anume: *Curmale* cali-
 tatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*.
Castane de Tirol, *alune italienești*, și
nuci de Cocus, *portocale dulci*, *lămâi*
coapte, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru*
ceai, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate.
Rum englezesc și *francez*; toate cu pre-
 turii moderate. — Mare asortiment în
bomboane de Crăciun, *cafea prăjită*, tot-
 deauna proaspătă, diferite compoziții din
 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
 Nagyvárad. — Telefon 635.

Atelierul de dentistică
Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința
 on. public românesc, că la 1 No-
 vembre a. c. mi-am mutat atelierul
 meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi mări și aranja după
 cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

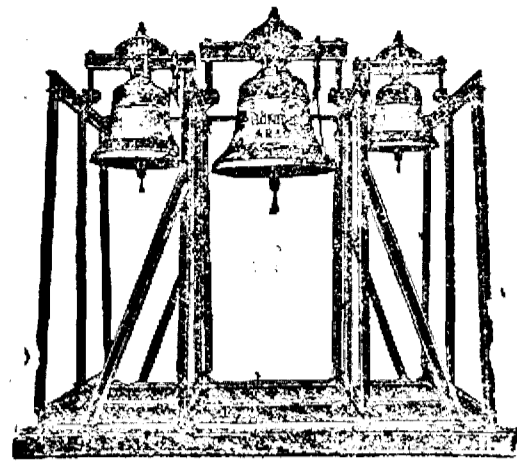
RADU NOVAK.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de
 clopote și metal, aran-
 jată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11-28. = Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai
 favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale
 cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
 că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e
 tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30%
 la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
 ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întreb-
 uințare, clopotele se pot trage fără să se cлатine turnul. Reco-
 mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de
 fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopo-
 telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă
 o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna
 la dispoziție **Liste de prețuri** și cu ilustrațiuni la dorință
 se trimit gratuit și porto franco.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
 (Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-Iszter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bise-
 ricilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconos-
 tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea
 drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.
 Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu
 marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri
 convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la
 fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita
 de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei
 s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust
 excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger«
 m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád,
 Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drougeriile: Nestor
 Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler
 Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4-100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator cen-*
tral și mechanism de așezat cu mâna. —
 În urma arderei regulate a oleiului, motoa-
 rele nu produc nici un miros neplăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

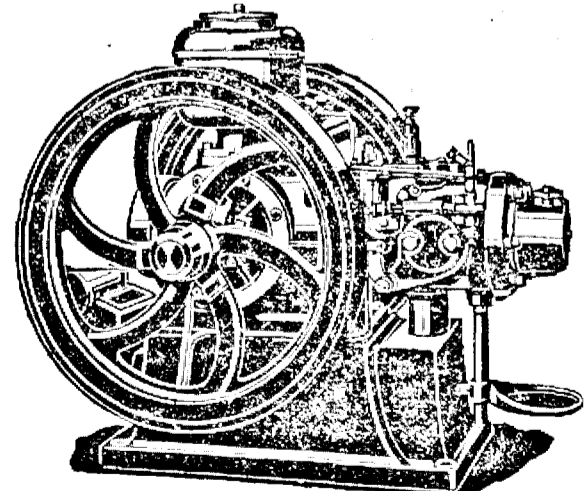
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărățul Operei.)

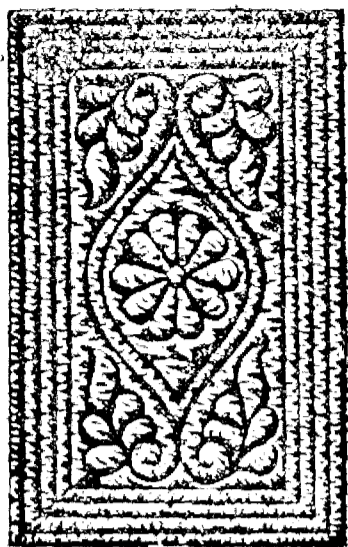
Condițiuni favorabile.

Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Bartlensky János,
plaponar și tapețier.
Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

==== Ceasornice, giuvaere, ====
==== gramafone, și plăci ====

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

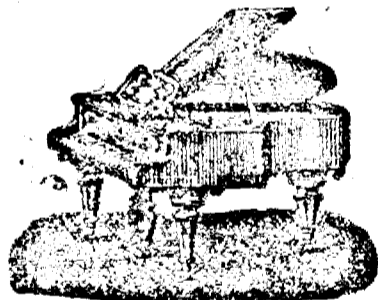
Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.
Szeged, Dugonics-tér 11.
Reparații cu garanția de 5 ani se fac ieftin.
Catalog ilustrat trimis gratuit.
— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revinzători se caută.

Telefon Nr. 357.

Petrof Antal succesor **Wonka János**

fabrică de piane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

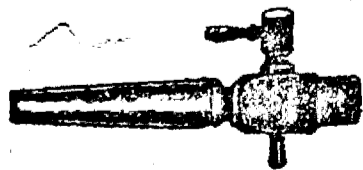
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuire ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștientos.

În atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruta anual cel puțin 50-60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în branșă de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două culori (doub) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri. Celea mai moderne stăfiruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimis franco!

Prețuri solide!

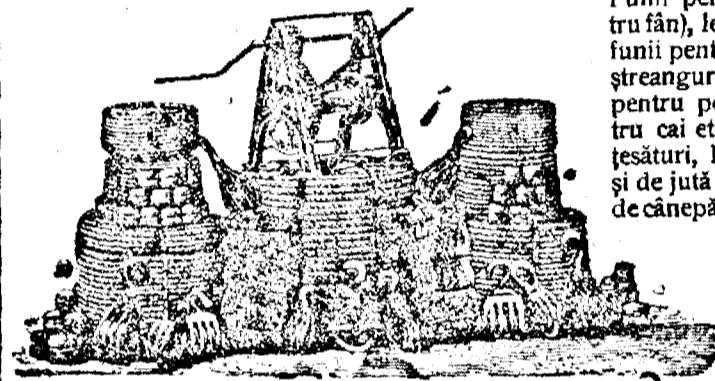
Serviciu prompt!

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică e alui

JOANOVICS JÁNOS, Lugos, Atelierul: STRADA FĂGETULUI Nr. 77.
Magazin și birou: PIATA IZABELLA.

Tot felul de funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni.

Funării de cânepă pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare, ștreanguri, hamacuri, mreje pentru pescari, rețele pentru cai etc. Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătătoare de cânepă, pânze (Pack), țesături, saci de cânepă, pânză și jută impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. —

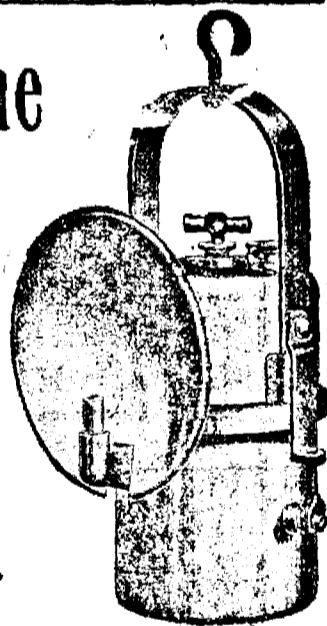
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Toate articolele necesare pentru economia de câmp și lucrări de fabrică.

Instrumente și mașini moderne, fabricație americană și engleză. Canale și țevi pentru conducerea apei, gazului și aburului. Oleiuri americane și rusești pentru ungerea osiilor calitatea cea mai bună. Garnituri complete pentru fabrici, ateliere, mori, iluminare electrică, transmisiune de puteri, băi, încălzire, apeducte, pompe, articole agricole. Pietri de mori, motoare și locomobile cu gaz, benzin și olei.

Walder Arthur,

Arad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-creuse
Barchet-pîchet
Barchet-cu șiruri
Satin Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Roye
Pîchet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Măsașite de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frotier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ște gare p. bucătărie
Broașeri de in.

Precum și Barcheturi în colorii pentru halne,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Mașini dinamice, motoare
de benzin, locomobile de
benzin, motoare de gaz,
instalațiuni pentru mori,
automobile de persoane,
automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
= societate pe acții. =

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.t.
Budapest, VI., Váci-ut 14||r

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

Însoțire economică
Elisabetopole-Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai
moderate prețuri soiuri de vin de
masă viță americană cu și fără rădă-
cină, ochiuri de altoit, viță europeană
cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole-Erzsébetváros.

Material disponibil în al-
toi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de
plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

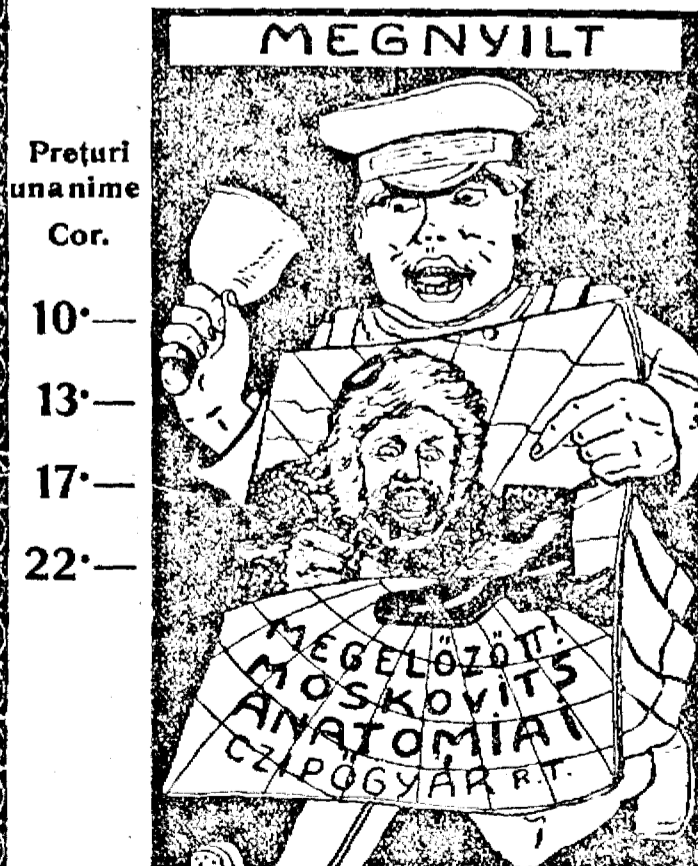
Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit!

Ghete originale rusești

pentru noroiu (imală) și zăpadă se află în
cantitate mare la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Szabadság-tér 18.

Prețuri
unanime
Cor.

10.—
13.—
17.—
22.—

GHETE și CIME NEPÁTRUNSE DE APA

ARAD, Szabadság-tér 18.

S'a început deja marea expoziție de Crăciun, la

Fiți atenți la firmă! — REICHEL. — Fiți atenți la firmă!

In bazarul de concurență, vis-à-vis cu statuia „Libertății“.

Asortiment uriaș de jucării de copii și obiecte de lux, cu prețuri cari n'au mai existat. In grupuri de 5, 16, 25, 45 și 90 împărțit.

Ca orientare pentru public dăm următoarele informații:

Grupa 25.

Ciasornic cu mașinărie, tren, automobil, closon omnibus, jucărie sunătoare, mașină de călcat de nickel, piano cu 8 tonuri, cărți cu chipuri indistrugibile, cărți de povești: Robinson, Grin, Andersen. Lumea basmelor tinereții, jocuri de societate, păpuși îmbrăcate în număr mai mare de 100 păpuși veritabile franceze în mărime de 22 centimetri, ciasornice de buzunar cu trăgător, vatre de casă, mături în număr mare, animale de tinichea, roțile sunătoare, creion în formă de cheie, cuțite, creioane și tocure, săbii, puști, chipiuri, vioare, mobile de casă recvizite de bucătărie, soldați de fier, păpuși de celuloid indistrugibile, figuri de jucat etc.

Grupa 45.

Ciasornic de tras cu mașinărie, trăsuri electrice cu conduct superior, automobil cu vagoane colorate de tras, un acrobat puternic, closoni, și tot felul de animale, omnibus — motor, vapoare, noutăți de ceasuri sunătoare, armă de casă ideală cu tablă de țință, trăsura de purtat, echipament întreg de soldat, baionetă cu pie-le lustruită cu lac, serviciu de porcelan pentru șase persoane, miel cu tonuri muzicale, soldat puternic de nedistrus 6 bucăți, cărți cu chipuri și cu povești, trăsura de păpuși cu roate de gumă, vase de culină din tinichea, odaie de baie aranjată, mașină de călcat din fier, mojar, stringător de bani cu ciasornic și clopoțel, domino de os, păpuși de mari gumă, iepure îndoit regulabil, closoni regulabili, tipografii pentru copii, de mână, lăterne magice, mașini de aburi veritabile, cuburi ilustrate 12 la număr, zidarie de piatră ca joc pentru copii, dulap, mașină pentru socotit, de copii, dobe cari se pot șuruba ca regulator, etc. etc.

Grupa 90

Animale regulabile trase cu piele, mici, mari, cu voce și animale din masche, vase frumoase, soldați indistrugibili călări, menagerii, trenuri regulabile cu sine, tot felul de figuri și animale, și mașini de vapor, corăbii, scrinuri Ripiter de piatră ferestru de strugar cu garnitură, figure de șac puternice cu tablă de închis, domine de os cu 45 de figuri și 100 și 100 alte articole.

Păpuși solide franceze mișcătoare.

Mărime în centimetri: 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64
85 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 240 260
afară de aceasta un mare asortiment de păpuși de piele, păpuși îmbrăcate sau de celuloidă.

Păpușele cumpărate la mine le repar eu, în caz dacă se strică, și primesc tot felul de reparări posibile. :

Mare asortiment în decoruri pentru pom de Crăciun.

Mare expoziție de gramafon cu ton de oțel, începând dela 9 fl., mare asortiment în plăci duble cu 150 cr. Fonografe surprinzător de ieftine, 250 cr. cele mai bune tuburi cu 60 cr.

Cai cu leagăn de toate mărimile dela 1 fl.

Obiecte de lux:

Album de ilustrate din plüsch dela 45 cr. în sus, album de suvenire de plüsch dela 25 cr. în sus, casete de cusut, serviciu cu e farfurii 90 cr., serviciu de țuică 45 cr., uriaș magazia în obiecte pentru spălat, mână, de ceau, mai departe portofoliu de piel. brodate, vase de flori, ciasornice, marmură sculptată mese mici de gust, serviciu de fumat de bronz și nenumărate alie obiecte

Cumpărare de ocazie din obiecte de argint de China. — Umbrele bărbătești de mătase cu margine de otoman 1 fl 70 cr. și încă multe obiecte neînșirate aici.

Trăsuri de copii mare asortiment dela 4 fl. 50 cr. în sus.

Pentru fiecare cumpărător se dă gratis o fotografie mărită.

Fiți atenți la firmă!

Bazarul de teatru.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA IN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nrii 1-2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000.000.— Cor.
Circulațiunea anuală . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietari de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.